

ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์
พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด

ลิขิต กลิ่นถนอม

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ชื่อเรื่อง

ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์
พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด

โดย

ลิขิต กลิ่นถนอม

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ)

วันที่ 23 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2548

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ)

วันที่ 23 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2548

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์นำเฟียร วินิจฉัยกุล)

วันที่ 23 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2548

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

วันที่ 23 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2548

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 26 เดือน มกราคม พ.ศ. 2549

ชื่อเรื่อง	ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ออมทรัพย์ พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด
ชื่อผู้เขียน	นายลิจิต กลิ่นถนอม
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด และศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกที่ประจำอยู่ 24 ฝ่าย 7 สำนัก จำนวน 325 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้แบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ คำนำนัยคะแนนเฉลี่ยและค่าไคสแควส์

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 21,300 บาท ระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 12 ปี ส่วนใหญ่ใช้บริการเงินกู้สามัญและเงินกู้ฉุกเฉิน

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านเงินทูน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.63 ซึ่งแสดงว่าสมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.37

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านสินเชื่อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.75 ซึ่งแสดงว่าสมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยกับระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินกู้สามัญคืน ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านวัสดุ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.56 ซึ่งแสดงว่าสมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมอนุมัติและตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการจัดซื้อวัสดุ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านบุคลากร มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.64 ซึ่งแสดงว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยที่พนักงานสหกรณ์ให้บริการสมาชิกและผู้มาติดต่ออย่างเป็นกันเอง ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19

ผลการทดสอบสมมติฐานในภาพรวมของสมาชิกพบว่า อายุ เพศ สถานภาพ การศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก รายได้ของสมาชิก และประเภทการให้บริการ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านเงินทูน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงาน คือ ด้านสินเชื่อ สมาชิกพบภาวะดอกเบี้ยเงินกู้สูง (ร้อยละ 61) และเฉลี่ยปันผลให้สมาชิกมีน้อย (ร้อยละ 45) ด้านวัสดุ สมาชิกพบว่าอุปกรณ์มีความล่าช้าในการติดต่อ (ร้อยละ 32) ด้านบุคลากร สมาชิกพบว่าพนักงานมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ซึ่งไม่ได้ช่วยทำให้งานรวดเร็วขึ้น (ร้อยละ 64) บางขณะที่มาติดต่อพนักงานไม่ให้ความสนใจสมาชิก (พุดคุย) (ร้อยละ 28)

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา คือ ควรส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิตะกรรมการ และผู้ปฏิบัตินำหลักการสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดความเหมาะสม ประโยชน์ และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

Title	Members' Opinions on the Operation of the Thrift and Credit Cooperative of Government Savings Bank Employees Limited
Author	Mr.Likit Klinthanom
Degree of	Master of Science in Cooperative Economics
Advisory Committee Chairperson	Dr.Ratana Pothisuwan

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine the members' opinions on the operation of the Thrift and Credit Cooperative of GSB Ltd. and to find out problems of the operation. The data was collected from 325 members, selected by multi-stage sampling and the statistics used were mean, frequency, percentage, weight mean score and Chi-Square.

The findings revealed that most of the members were female, single, held a bachelor degree, had an average monthly income of 21,300 baht, have been members at an average of 12 years, and used ordinary and emergency credit services.

The mean score of the members' opinion on capital operation was 3.63, showing that most of them agreed with having the members participate in the cooperative's profit allocation, the mean score being 4.37. The mean score of their opinion on credit operation was 3.75, showing that they agreed with the repayment period, the mean score being 3.78. The mean score of their opinion on material operation was 3.56, showing that they agreed with their participation in decision on material purchasing plans, the mean score being 3.66. The mean score of their opinion on personnel operation was 3.64, showing that they agreed with the personnel's good services, the mean score being 4.19.

The members' age, gender, marital status, education, membership period, income, and type of services were found to be correlated with capital, credit, material, and personnel operations.

Problems concerning credit were a high rate of interest of credit and small amounts of dividends given to the members; material problem, a slow operational process; and personnel problems, too many workers but slow working and the personnel's lack of interest in the members.

From this study, it is recommended that all committees and staffs should follow the cooperative's regulations, which will lead to greater efficiency.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิสุวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ และอาจารย์น้ำเพชร วินิจชัยกุล กรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนปัญหาพิเศษมีความสมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูล ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลเบื้องต้น จนกระทั่งทำให้ปัญหาพิเศษสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดมา จนทำให้ปัญหาพิเศษสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ลิขิต กลิ่นธนม

ธันวาคม 2548

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
หลักการและแนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์	6
ระเบียบวาระสหกรณ์สำหรับศตวรรษที่ 21 (co-operative agenda 21)	9
กรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	19
หลักและวิธีการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์	20
แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและการวัด	39
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	43
สถานที่ดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	46
การทดสอบเครื่องมือ	46
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	47
วิธีการรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48

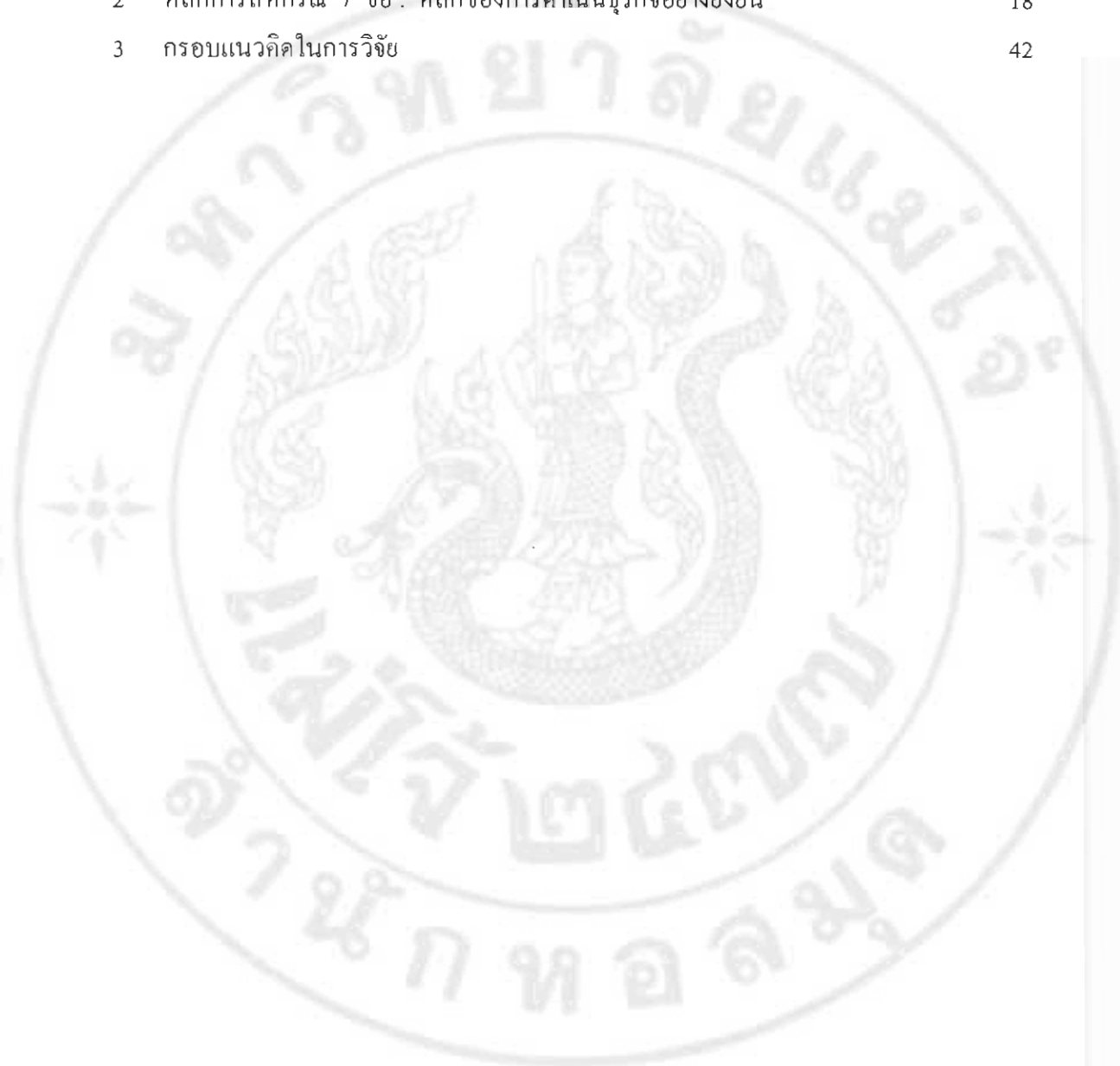
บทที่ 4	ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	51
	ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก	51
	ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์	58
	ออมทรัพย์ด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร	
	ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน	63
	ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	75
	ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์	75
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
	อภิปรายผล	79
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	80
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	80
บรรณานุกรม		81
ภาคผนวก		84
	ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	85
	ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	90

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	45
2	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเพศ	51
3	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามอายุ	52
4	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามสถานภาพ	53
5	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษา	53
6	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	54
7	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระยะเวลา	55
8	จำนวนและร้อยละของบริการที่สมาชิกใช้	57
9	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามบริการที่สมาชิกใช้	57
10	ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านเงินทุน	59
11	ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านสินเชื่อ	60
12	ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านวัสดุ	61
13	ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านบุคลากร	62
14	ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานในภาพรวม	63
15	ความสัมพันธ์ของเพศสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ	64
16	ความสัมพันธ์ของอายุสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ	65
17	ความสัมพันธ์ของสถานภาพสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ	67
18	ความสัมพันธ์ของการศึกษาสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ	68
19	ความสัมพันธ์ของระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ	69
20	ความสัมพันธ์ของรายได้สมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ	71
21	ความสัมพันธ์ของประเภทบริการที่สมาชิกใช้ต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ	73
22	ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค	75
23	ข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์	76

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์	17
2 หลักการสหกรณ์ 7 ข้อ : หลักของการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน	18
3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	42

บทที่ 1

บทนำ

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาด้านการเงินโดยทั่วไปจัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีรายได้ประจำเป็นรายเดือน ได้แก่ ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ของบริษัท หรือองค์การธุรกิจเอกชน เท่านั้น ในส่วนของผู้ที่มิรายได้ไม่แน่นอน อันได้แก่ เกษตรกร หรือคนงานโดยทั่วไปจัดตั้งขึ้นในรูปของสหกรณ์เครดิตยูเนียน การดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในรูปของนิติบุคคล มีคณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกเป็นผู้แทนในการบริหารสหกรณ์ โดยสหกรณ์มีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ ให้สมาชิกของตนมีความเป็นอยู่ในทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ภายใต้วัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ การส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ โดยการเพิ่มหุ้นเป็นรายเดือนหรือการฝากเงินกับสหกรณ์และการให้เงินกู้แก่สมาชิกที่มีความเดือดร้อนด้านการเงิน โดยสมาชิกต้องชำระคืนเงินกู้เป็นงวด สำหรับการออมในรูปของการถือหุ้นและการรับฝากเงินสมาชิกผู้ออมก็จะได้รับประโยชน์จากการออมในรูปของเงินปันผลและดอกเบี้ย เป็นการสะสมเงินเพื่อความมั่นคงของชีวิตในอนาคต และเป็นการช่วยเหลือให้เพื่อนสมาชิกที่ต้องการใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อทรัพย์สินมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ส่วนการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ ถ้าสมาชิกมีความระมัดระวังและวางแผนการใช้จ่ายอย่างรัดกุมแล้ว ย่อมที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะดอกเบี้ยเงินกู้ที่สหกรณ์เรียกเก็บ นอกจากจะต่ำกว่าสถาบันการเงินประเภทอื่น ๆ แล้ว สหกรณ์ยังมีการเฉลี่ยคืนเงินปันผลตามหุ้น และตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกกระทำต่อสหกรณ์

นอกจากนั้น ในทรัพย์สินหลายประเภท เช่น ที่พักอาศัย ยานพาหนะ ฯลฯ มักจะมีราคาเพิ่มสูงขึ้นอยู่เสมอและเมื่อเปรียบเทียบกับค่าบริการหรือดอกเบี้ยที่สหกรณ์เรียกเก็บจากสมาชิกผู้กู้ยืมเงิน ราคาสินค้าเหล่านั้นก็ยังมีเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าที่สมาชิกได้ใช้จ่ายเงินกู้ดังกล่าว ก็จะได้รับประโยชน์จากความสะดวกสบาย หรือความสุขในการบริโภคสินค้า หรือบริการที่ต้องการสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ในปัจจุบันปรากฏว่า ค่าบริการหรือดอกเบี้ยจ่ายที่เรียกเก็บจากสมาชิกผู้กู้ยืมเงินเป็นรายได้ที่สำคัญยิ่งของสหกรณ์ที่จะนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจรวมไปถึงเป็นเงินปันผลตามหุ้นตามส่วนแบ่งธุรกิจ และดอกเบี้ยเงินฝากของสมาชิกซึ่งออมทรัพย์ไว้กับสหกรณ์จากแนวคิดและหลักการดังกล่าว การร่วมมือกันด้วยวิธีการสหกรณ์จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกผู้ที่มีความต้องการในวัตถุประสงค์เดียวกันเป็นอย่างยิ่งนับว่าเป็น

วิธีการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันที่น่าเลื่อมใสยิ่ง โดยทุกฝ่ายทุกคนที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์จากพลังของการรวมตัวแบบสหกรณ์ทั้งในส่วนตัวและสังคม

อย่างไรก็ตาม การคาดหวังผลดังกล่าวมิใช่จะเกิดขึ้นได้โดยง่าย การดำเนินการให้ไปถึงจุดมุ่งหมายโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพนั้น สมาชิกจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการวิธีการและวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ รวมไปถึงการมีคุณธรรมมีน้ำใจทางสหกรณ์ (cooperative spirit) การเสียสละทรัพย์และประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อรองรับผลประโยชน์ด้วยความอดทนและอดออมหรือมีน้ำใจสหกรณ์นั่นเอง จึงจะสามารถทำให้สหกรณ์บรรลุจุดมุ่งหมายได้ เพราะสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าใจในหลักการและวิธีการสหกรณ์เป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุด เนื่องจากสมาชิกของสหกรณ์เป็นบุคคลซึ่งริเริ่มก่อตั้ง ควบคุมดูแล ใช้บริการจากสหกรณ์ ดังนั้น ถ้าสมาชิกสหกรณ์เข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และวิธีการในการดำเนินงานแล้ว ย่อมที่จะควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะมีผลให้มีการผลักดันให้ปัจจัยอื่น ๆ อาทิ คณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาบริหารงานของสหกรณ์ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ และการติดต่อทำธุรกิจระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์เป็นไปด้วยความราบรื่น และมีประสิทธิภาพ ความรู้ความเข้าใจในหลักการวิธีการและอุดมการณ์สหกรณ์ของสมาชิกเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดแต่การจัดการและการดำเนินงานสหกรณ์ในหลาย ๆ แห่ง ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากบุคคลที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการเข้ามาเป็นสมาชิก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาที่ใช้ สหกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประชาชนในประเทศ ดังนั้น รัฐจึงต้องทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ปลุกแนวความคิดในการรวมตัวกันเข้ามาเพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สนับสนุนสหกรณ์ให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกของตนเองด้วย การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจโดยวิธีการสหกรณ์จึงจะสามารถลุล่วงสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้

ความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช 2511 เพื่อเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์ในหมู่สมาชิกและเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านการเงินของสมาชิกโดยนายคุณฤ สุวศักดิ์-ชูโค ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ได้ประชุมเข้าชื้อกับพนักงานเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2525 เพื่อดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ ขึ้น และเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2525 นายทะเบียนสหกรณ์ได้

อนุญาตจดทะเบียนตั้งชื่อ “ สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ” เลขทะเบียนสหกรณ์ที่ กพร. 93/2525 เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2526 โดยมีนายคชภูมิ สวัสดิ์ชูโต เป็นผู้เริ่มก่อตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด และเป็นประธานกรรมการคนแรก

การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าเชื่อถือของสมาชิกโดยทั่วไปตามลำดับ ซึ่งได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 22 ปี ปรากฏตามงบแสดงฐานะการเปลี่ยนแปลงทางการเงินของสหกรณ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 เปรียบเทียบกับ ปี 2546 ดังนี้

	ปี 2545 (ล้านบาท)	ปี 2546 (ล้านบาท)	เพิ่ม (ลด) (ล้านบาท)	คิดเป็นร้อยละ
สินทรัพย์	1,702.38	1,851.90	149.52	8.78
ทุนเรือนหุ้น	998.86	1,112.58	113.72	11.38
กำไร	58.20	60.71	2.51	4.31

จากงบแสดงฐานะทางการเงินเปรียบเทียบระหว่างปี 2545 และปี 2546 นับว่ามีการบริหารงานโดยการลดค่าใช้จ่าย และคอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่สมาชิก จำนวน 3 ครั้ง คงเหลือต่ำสุด ณ สิ้นปี 2546 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4.75 ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าปี 2545 การบริหารงานสามารถทำกำไรได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นับว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง อาจมาจากความเชื่อมั่นของบรรดาสมาชิกตลอดจนความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน ความซื่อสัตย์ สุจริต และความเสียสละของคณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ทุกคน

แต่การบริหารงานอย่างมีผลกำไรของคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เป็นมุมมองเพียงด้านเดียวซึ่งผลกำไรนี้อาจมิใช่การสะท้อนความพึงพอใจของสมาชิกในฐานะเจ้าของสหกรณ์ที่แท้จริง อาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่สมาชิกยังไม่พึงพอใจประกอบกับการดำเนินการมา 22 ปี ยังไม่เคยสอบถามความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนให้เห็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานสหกรณ์ และเป็นข้อมูลสำคัญในการนำความคิดเห็นของสมาชิมาปรับปรุง และพัฒนาสหกรณ์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการของสหกรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์
พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ในด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการ
ดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์
พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด สามารถนำผลที่ได้จาก
การศึกษาไปกำหนดนโยบาย วางแผน และปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ในอนาคตได้
2. สหกรณ์ออมทรัพย์อื่น สามารถนำผลของการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการ
พัฒนาการดำเนินงานได้

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะทำการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกในด้านเงินทุน สินเชื่อ วัสดุ และบุคลากร ที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด จากสมาชิกทั้งหมดทั่วประเทศจำนวน 10,646 คน จำแนกเป็นสมาชิกส่วนกลางจำนวน 1,719 คน สมาชิกส่วนภูมิภาคจำนวน 7,963 คน และสมาชิกบำนาญจำนวน 1,764 คน โดยเก็บข้อมูลเฉพาะสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ที่ปฏิบัติงานในส่วนกลางจำนวน 325 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง

นิยามศัพท์

สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง พนักงานธนาคารออมสินที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานใหญ่เท่านั้น

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด

พนักงานสหกรณ์ หมายถึง ผู้ซึ่งสหกรณ์ว่าจ้างเป็นอัตราจ้างประจำของสหกรณ์ โดยมีหน้าที่ให้บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์แก่สมาชิก เช่น ผู้จัดการสหกรณ์ พนักงานสินเชื่อ พนักงานบัญชี พนักงานการตลาด พนักงานการเงิน และพนักงานธุรการ

เงินทุนดำเนินงานสหกรณ์ หมายถึง ทุนของสหกรณ์เอง เงินรับฝากจากสมาชิก และเงินกู้ประเภทต่าง ๆ ที่ให้บริการแก่สมาชิก (ประพันธ์ เสวदनันท์, 2541: 184-185)

การบริหารการเงิน หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับการจัดหาและการจัดสรรเงินทุนของธุรกิจหรือของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

การจัดการ หมายถึง การจัดการสหกรณ์ฯ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

การบริหาร หมายถึง การบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์โดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ความมุ่งหมาย หมายถึง วัตถุประสงค์ หรือจุดประสงค์ ของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด

สถานภาพบุคคล หมายถึง สถานภาพของการสมรส โสด หรือ หม้าย/หย่า

ธุรกิจการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง การบริการส่งเสริมการออมทรัพย์ การให้เงินกู้ การกู้ยืมเงิน การลงทุนและการอำนวยความสะดวกทางการเงิน (เชิฐ บำรุงวงศ์, 2540ก)

การออมทรัพย์ หมายถึง การฝากเงิน และการสะสมเงินได้รายเดือน หรือทุนเรือนหุ้น

ความเป็นเจ้าของ หมายถึง สมาชิกทุกคนซึ่งส่งเงินสะสมเพื่อถือหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ใด ถือว่าเป็นเจ้าของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้น

ดอกเบี้ยเงินกู้ หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินเรียกเก็บจากผู้กู้เงิน

เงินปันผลตามหุ้น หมายถึง เงินที่สหกรณ์ฯ จ่ายให้แก่สมาชิกตามสัดส่วนของเงินสะสมรายเดือน หรือทุนเรือนหุ้นของสมาชิก

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจปัญหา และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย แบ่งออกได้ดังนี้

1. หลักการและแนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
2. ระเบียบวาระสหกรณ์สำหรับศตวรรษที่ 21 (co-operative agenda 21)
3. กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. หลักและวิธีการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์
5. ลักษณะสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์
6. หลักการและวิธีการสหกรณ์ออมทรัพย์
7. วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์
8. โครงสร้างองค์การสหกรณ์
9. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ
10. ธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์
11. การวัดความสำเร็จของสหกรณ์
12. การชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์
13. การจัดการสหกรณ์
14. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและการวัดความคิดเห็น
15. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการและแนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

สหกรณ์ ความหมายตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า “สหกรณ์ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และต้องจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์

สหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงาน และเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกทั้งนี้เพื่อ สร้างสรรค์และปรับปรุงการประกอบสัมมาชีพและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ส่งผลให้ประเทศชาติมีการ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประชาธิปไตย ด้วยวิธีการและหลักการสหกรณ์ ซึ่งยึดหลักการช่วย ตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นวิธีการในการดำเนินงานโดยมิได้มุ่งหวังผลกำไรเป็นหลัก (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2544)

ปรัชญาสหกรณ์

ปรัชญาสหกรณ์ คือ ความเชื่อร่วมกันของสมาชิกสหกรณ์ที่เชื่อว่า การทำธุรกิจแบบสหกรณ์ จะทำให้สมาชิกทุกคนมีความอยู่ดี กินดี และมีสันติสุขในสังคม (รัตนา โพธิ์สุวรรณ, 2545)

อุดมการณ์สหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ แนวความคิดที่เชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิก ให้มีความอยู่ดีกินดี และมีสันติสุข โดยการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การสหกรณ์ได้ถือกำเนิดจากความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ และสังคมของมนุษย์สืบเนื่องมาจากการไร้การศึกษาและขาดแคลนทุนรอนในการประกอบอาชีพตลอดจนถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และถูกบีบบังคับด้วยสภาพแวดล้อมที่เลวร้ายต่าง ๆ ฉะนั้นจึงได้มีการคิดหาวิธีการที่จะจัดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวให้หมดสิ้นไป ซึ่งในที่สุดก็มีผู้ค้นพบว่าการสหกรณ์และการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นหลักในการดำเนินงาน นอกจากการร่วมมือกันแล้ว สหกรณ์ยังมีอุดมการณ์ที่สำคัญต่อไปนี้ คือ

หลักการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ เป็นแนวทางสำหรับสหกรณ์ต่าง ๆ ในการนำคุณค่าของสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2544)

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ และเปิดกว้าง

การเป็นสมาชิกสหกรณ์ควรเป็นด้วยความสมัครใจและเปิดโอกาสให้ทุกคนที่ต้องการใช้บริการของสหกรณ์และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิก สมัครเป็นสมาชิกได้ การเป็นสมาชิกไม่มีข้อจำกัด เพศ วัยสังคม การเมือง เชื้อชาติ ศาสนา

1. การเข้าและออกจากการเป็นสมาชิกจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของบุคคล (บุคคล หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับข่มขู่จากผู้อื่น

2. การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีเข้ามาเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนสมาชิกและสหกรณ์ไม่ว่าจะขัดกับหลักการสหกรณ์ข้อนี้

3. สมาชิกสมทบนั้น ควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะพิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภท เพราะตามปกติสมาชิกสมทบมาจากบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ได้รับสมาชิกสมทบ

จำนวนมากก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้ แม้ว่ากฎหมายจะได้ห้ามมิให้สมาชิกสมทบมีสิทธิบางประการ

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามแนวทางประชาธิปไตย

สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิกซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้แทนสมาชิก ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิก ในสหกรณ์ขั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่น ๆ ก็ดำเนินตามแนวทางประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก

สมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุน (ถือหุ้น) ในสหกรณ์ของตนเองอย่างเสมอภาคกัน และมีส่วนในการควบคุมการใช้เงินทุนของสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย เงินของสหกรณ์อย่างน้อย ๆ ส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ โดยปกติสมาชิกจะได้รับผลตอบแทน (ถ้ามี) ในอัตราที่จำกัดตามเงินลงทุน (หุ้น) ที่กำหนดเป็นเงื่อนไขของการเข้าเป็นสมาชิก สมาชิกสามารถจัดสรรเงินส่วนเกินของสหกรณ์ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทุกอย่าง ดังนี้ 1) เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ 2) โดยอาจกันไว้เป็นเงินสำรองซึ่งอย่างน้อย ๆ จะต้องมีส่วนหนึ่งที่นำมาแบ่งปันกันไม่ได้ 3) เพื่อตอบแทนแก่สมาชิกตามสัดส่วนของปริมาณธุรกิจที่สมาชิกได้ทำกับสหกรณ์ 4) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 มีการปกครองตนเองและมีอิสระ

สหกรณ์เป็นองค์การที่พึ่งพาตนเองและปกครองตนเอง โดยมีการควบคุมจากมวลสมาชิก หากสหกรณ์จะต้องมีข้อตกลงผูกพันกับองค์การอื่นใด ซึ่งรวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลด้วย หรือจะต้องเพิ่มเงินลงทุนโดยอาศัยแหล่งเงินทุนภายนอกสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องกระทำการดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงดำรงไว้ ซึ่งอำนาจในการควบคุมสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตยและสหกรณ์ยังคงดำรงความเป็นอิสระ

หลักการที่ 5 การให้การศึกษา การฝึกอบรม และข่าวสารสหกรณ์

สหกรณ์ควรพึงให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่สมาชิก ผู้แทนสมาชิก ที่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้จัดการและพนักงาน เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพึงให้ข่าวสารแก่สาธารณชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิด ในเรื่องคุณลักษณะและประโยชน์ของสหกรณ์

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้โดยร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับ ภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 ความห่วงใยต่อชุมชน

สหกรณ์พึงดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยั่งยืนตามนโยบายที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

โดยวิธีปฏิบัติตามหลักการสหกรณ์ข้อ 7 นี้ มีรายละเอียดอธิบายไว้ในระเบียบวาระสหกรณ์สำหรับศตวรรษที่ 21 (co-operative agenda 21) ของสหกรณ์ทุกประเภทที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยคำนึงถึงชุมชนและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (ICA, 1996, อ้างในรัตน โพธิสุวรรณ, 2545)

ระเบียบวาระสหกรณ์สำหรับศตวรรษที่ 21 (co-operative agenda 21)

1. ภาคการเกษตร (agricultural sector) การเกษตรเป็นกิจกรรมของประชากรจำนวนมากของโลก ซึ่งครอบคลุมพื้นที่เป็น 1 ใน 3 ของพื้นดินบนโลก และไม่แปลกใจเลยจะว่าสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์ที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร มีส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลทางการเกษตรให้แก่สังคมโลกอย่างกว้างขวาง บุคคลจำนวนมากในสหกรณ์ผู้ผลิตเพิ่มผลผลิตการเกษตร และคาดว่าจะสามารถผลิตผลการเกษตรเป็นอาหารตอบสนองต่อความต้องการบริโภคอาหาร ซึ่งได้ตั้งเป้าหมายการเพิ่มผลผลิต ร้อยละ 50 และมีบทบาทในการปรับปรุงระบบการผลิต การตลาด การกระจายผลผลิตให้ดีขึ้นของสหกรณ์

เป้าหมาย

- 1) ส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน
- 2) คุ้มครองความปลอดภัยด้านอาหาร
- 3) ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรพืช สายพันธุ์พืช และสัตว์
- 4) ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ

วิธีการ

- 1) ส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรที่ให้ความสำคัญเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม
- 2) ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านการจัดการฟาร์มผสมผสาน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- 3) ลดหรือกำหนดสัดส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตให้เหมาะสม เช่น ปุ๋ยเคมี

ยาปราบศัตรูพืช การใช้พลังงานต่าง ๆ มีการพัฒนาและวิจัยพืชด้านทาน

- 4) โรคและแมลง ควรประยุกต์ใช้วิธีการดั้งเดิมในท้องถิ่นเกี่ยวกับการควบคุมแมลงและโรคพืช
- 5) เพิ่มศักยภาพในการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษาและวิธีการกระจายผลผลิตเพื่อลดการสูญเสียเสียหาย
- 6) การจัดการศึกษา ฝึกอบรมสมาชิกสหกรณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ดิน การพังทลายดิน การใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืชให้เหมาะสม
- 7) ร่วมและให้ภาคีรัฐบาลให้ความสำคัญการค้าเสรี (GATT/WTO) นโยบายกำหนดราคาพืชผลการเกษตร รวมทั้งจัดหาสินเชื่อเกษตรให้แก่เกษตรกรสตรีโดยเฉพาะ
- 8) สร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรภาคผู้ผลิตผลการเกษตร International Federation of Agricultural producers (IFAP)
- 9) ร่วมมือกับองค์กรนานาชาติภาคการเกษตร เช่น FAO, IFAP

2. **ภาคผู้บริโภค (consumer sector)** สหกรณ์ผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตการบริโภคควบคู่กับวิธีการ ต้องส่งเสริมให้เกิดรูปแบบของการบริโภคอย่างยั่งยืนและเหมาะสมมากขึ้น ดังนั้น นโยบายของสหกรณ์ผู้บริโภคได้สะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น หมายถึง การให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย และคุณธรรมที่มีต่อสังคมโลกและของแต่ละบุคคล ขบวนการสหกรณ์ผู้บริโภคไม่เพียงแต่สนใจระบบการผลิตเพื่อให้ผลผลิตเท่านั้น แต่การใช้ศักยภาพของตนเพื่อริเริ่มสนับสนุนระบบการผลิตต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังถูกทำลาย จำนวนร้อยละ 14 ของสมาชิกองค์กรสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่ประชากรผู้บริโภคและนำเอากระบวนการผลิตให้ได้ผลผลิต ที่ได้มาตรฐานปลอดภัยจากสารพิษและมาตรฐานการตลาดที่ดีขึ้น เพื่อป้องกันความปลอดภัยให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติ วิธีการตลาดที่ต้องคำนึงถึงสภาพสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคมและสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

เป้าหมาย

- 1) ส่งเสริมรูปแบบการบริโภคและผลิตผลที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติไม่ก่อของเสีย ของเน่าเสียและมลภาวะ
- 2) พัฒนาสร้างความเข้าใจที่ดีในวิถีชีวิตการบริโภค รวมทั้งกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนรูปแบบการบริโภคที่มีความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

วิธีการ

- 1) รณรงค์ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ให้การศึกษารูปแบบการบริโภคอย่างยั่งยืนรวมทั้งสร้างการเฝ้าระวังเอาใจใส่ต่อผู้บริโภคและช่วยผู้บริโภคตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้า

2) ส่งเสริมการฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนข่าวสาร เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิตและการตลาด เพื่อลดต้นทุนและกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้

3) กำหนดนโยบายการค้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัย (ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม) เป็นอันดับแรก การเก็บสินค้าอันตรายจากท้องตลาด การพัฒนาสินค้าให้เกิดความปลอดภัยการวิเคราะห์วงจรชีวิตของสินค้า

4) ลดการสร้างมลภาวะของเสียโดยใช้นโยบาย เช่น 3Rs. คือ ลดการหีบห่อ (reduce) นำกลับมาใช้ (reuse) นำกลับมาผลิตใหม่ (recycle)

5) กำหนดเป้าหมายรวม โดยเน้นการพิทักษ์ปกป้องสภาพสิ่งแวดล้อมพัฒนาและจัดทำโครงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมสหกรณ์ผู้บริโภค

6) ทบทวนและกำหนดนโยบายด้านราคาสินค้าการแข่งขันในตลาด โดยการเจรจาตกลงและได้รับการเห็นชอบจากภาครัฐ

7) ดำเนินงาน หรือมีส่วนร่วมในการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีการสนับสนุนส่งเสริมเครื่องมือการผลิต การหีบห่อและการตลาด

8) มีส่วนร่วมเข้าประชุมเจรจาในระดับชาติและระหว่างสถาบันนานาชาติ

- ตรากฎหมายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

- ตรากฎหมายภาษีที่เก็บจากผู้ทำมลภาวะ (P.P.P) Polluter Pay Principle

9) สร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรกับองค์กรระหว่างประเทศ, สมาคมผู้บริโภค

3. ภาคการประมง (fisheries sector) ทรัพยากรสิ่งมีชีวิตจากท้องทะเลเป็นแหล่งอาหารโปรตีนสำคัญมากของชุมชนในท้องถิ่นของหลายประเทศ ทรัพยากรดังกล่าวได้มีการจัดการในเรื่องการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและยั่งยืนและตอบสนองความต้องการทางสังคม เศรษฐกิจ และการโภชนาได้เป็นอย่างดี

เป้าหมาย

1) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการประมงทางทะเล

2) ส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งพันธุ์ปลา-สัตว์น้ำ

3) ส่งเสริมการเฝ้าระวัง เอาใจใส่ และให้ความสำคัญต่อทรัพยากรทางทะเล

ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและเกิดความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

วิธีการ

- 1) พัฒนาและเพิ่มปริมาณอาหารโปรตีน จากแหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำทะเล เพื่อการโภชนาการที่ดีของมนุษย์ โดยสหกรณ์ประมงจะกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งครอบคลุมในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การให้ข้อความรู้โครงการจัดการและพัฒนาแก่การประมงขนาดเล็กและผู้คนพื้นเมืองในท้องถิ่น
- 2) รักษาประชากรพันธุ์สัตว์น้ำ การตรวจสอบความสมดุลในอัตราส่วนต่าง ๆ ของพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อเป็นแหล่งผลิตพันธ์อาหารให้มากที่สุด มีการอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ที่เปราะบางและพื้นที่ต่อแหลมที่กระทบต่อระบบนิเวศน์ได้ง่าย
- 3) ส่งเสริมการพัฒนาและภาคปฏิบัติ การประมงให้ก่อการสูญเสียน้อยที่สุด การห้ามระเบิดปลา การใช้สารพิษ และวิธีปฏิบัติที่เป็นการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำ การลดความสูญเสียหลังการเก็บ ให้มีการปรับปรุงเทคโนโลยีการแปรรูปการตลาด และการขนส่ง
- 4) จัดการศึกษา ฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการประมง การแปรรูปปลาให้มีผลผลิตที่ดีมีความปลอดภัย
- 5) จัดหาความช่วยเหลือด้านวิชาการและการเงิน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนการบำรุงรักษา การรวมกลุ่มและการปรับปรุงเสริมสร้างความรู้ในเรื่องทรัพยากร
- 6) สิ่งมีชีวิตทางทะเล เทคโนโลยีทางการประมง ส่งเสริมสนับสนุนความช่วยเหลือภาคปฏิบัติกันและกันในองค์กร
- 7) สร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรกับองค์กรระดับชาติ ภูมิภาค นานาชาติ เช่น องค์กร FAO ผ่านคณะกรรมการการประมงของ UN
- 8) ให้ความร่วมมือยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงนานาชาติ เพื่อพิทักษ์ปกป้องทรัพยากรทางทะเล

4. ภาคการเคหะ (housing sector) เป้าหมายการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์เป็นการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม คุณภาพเศรษฐกิจและสังคม และเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของการทำงาน การดำเนินชีวิตของมนุษย์สหกรณ์เคหะมีจุดมุ่งหมาย จัดหาที่พักพิงสนองตอบความต้องการของสมาชิกในต้นทุนต่ำ ในรูปเจ้าของที่ดินร่วมกันกับผู้อื่น หรือเจ้าของบ้านพักเสียเอง มีการจัดการร่วมกัน รูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์การเคหะขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศ ข้อกฎหมายการเคหะแห่งชาติ ความต้องการของสมาชิกอาจจะเป็นสิ่งก่อสร้างแบบถาวรหรือชั่วคราวก็ได้ อาจจะอยู่ในเมืองหรือชนบท แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงว่ามีการจัดหาที่พักอาศัยต้องมีความปลอดภัยต่อสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

เป้าหมาย

- 1) จัดหาที่พักได้อย่างพอเพียงเหมาะสม
- 2) ปรับปรุงการจัดการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์
- 3) ส่งเสริมการวางแผนและการจัดการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืนได้อย่างเหมาะสม
- 4) ส่งเสริมจัดหาปัจจัยพื้นฐานในลักษณะผสมสิ่งแวดล้อม การจัดการน้ำ การป้องกันโรค การบำบัดของเสีย และการจัดการน้ำเสีย การสาธารณสุขโลก
- 5) ส่งเสริมระบบการพลังงานและการขนส่งในการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์
- 6) ส่งเสริมกิจกรรมอุตสาหกรรมก่อสร้างอย่างยั่งยืน
- 7) ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาขีดความสามารถในการตั้งถิ่น

ฐานของมนุษย์

วิธีการ

- 1) ส่งเสริมความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสหกรณ์การเคหะ
- 2) ส่งเสริมการวางแผน การใช้ที่ดินเจ้าของร่วมกันของชุมชน การวางแผนเกี่ยวกับการใช้ปัจจัยพื้นฐาน เช่น การจัดการน้ำ ไฟฟ้า การป้องกันโรค การสุขาภิบาล การจัดการของเสีย สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และการขนส่ง
- 3) ส่งเสริมการใช้วัสดุก่อสร้างที่ปลอดภัย และสนับสนุนการใช้วิธีการก่อสร้างดั้งเดิมผสมผสานกับวัสดุก่อสร้างในท้องถิ่น
- 4) จัดหาความช่วยเหลือทางวิชาการ (เทคนิค) การฝึกอบรมแก่สมาชิกสหกรณ์พนักงานด้านวิชาการของสหกรณ์ ผู้บริหารมืออาชีพของสหกรณ์การเคหะโดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการพัฒนาการจัดตั้งถิ่นฐานให้สอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม การสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่มโดยประสานกับองค์กรการเคหะแห่งชาติ ภูมิภาค นานาชาติ

5. ภาคอุตสาหกรรม/หัตถกรรมผลิตภัณฑ์ (industrial/handicraft production sector) การผลิตที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น กลยุทธ์ที่รัดกุม เทคโนโลยีการผลิต ผลผลิตปลอดสารพิษ และหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องวงจรการผลิต เพื่อลดมลภาวะมีส่วนสำคัญต่อการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากร

การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การพัฒนา การประยุกต์ใช้ การดัดแปลง ความเข้าใจ ผู้มีส่วนร่วมในกิจการทำให้อุตสาหกรรมและธุรกิจมีขอบเขตขยายกว้างขวางขึ้น ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

- 1) ส่งเสริมเทคโนโลยีการผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษจากมลภาวะ หลักเกณฑ์การปฏิบัติในการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น
- 2) กำหนดให้การจัดการที่คำนึงถึงสภาพสิ่งแวดล้อม เป็นกฎเกณฑ์ในการอุตสาหกรรมแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (environmental management)

วิธีการ

- 1) ยอมรับกฎเกณฑ์การปฏิบัติและนโยบายที่เกี่ยวข้องและถือปฏิบัติ
- 2) ส่งเสริมความช่วยเหลือทางเทคโนโลยีระหว่างองค์กร
- 3) นำเอาการตรวจสอบ (บัญชี) การศึกษาผลกระทบต่อกิจกรรมทางสหกรณ์ต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมาปฏิบัติ
- 4) ส่งเสริมการศึกษาฝึกอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการจัดการ
- 5) ริเริ่มกิจกรรมโดยใจสมัครส่งเสริมกฎเกณฑ์ กติกาของตนเองในกิจกรรมที่ก่อผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด
- 6) สร้างความเข้มแข็งของการทำงานร่วมกับองค์กรอุตสาหกรรม เช่น UNICO องค์กรพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ

6. ภาคการท่องเที่ยว (tourism sector) การท่องเที่ยวและเรื่องสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันยากที่จะแยกออกจากกันได้ สิ่งที่สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวคือการจัดการที่ได้มาตรฐานด้านสุขภาพอนามัย มีความสะอาดปลอดภัย และความหลากหลายสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติความอุดมสมบูรณ์ ด้านวัฒนธรรมได้อย่างสมเหตุสมผล ส่วนใหญ่แล้วนักท่องเที่ยวเป็นผู้ทำลายสภาพสิ่งแวดล้อมเสียเอง สหกรณ์การท่องเที่ยวจะได้รับบริการในอัตราต้นทุนที่ต่ำพอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของสหกรณ์การท่องเที่ยวจะต้องเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมในภาคเอกชนและตัวสมาชิกด้วยกันเอง มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมเป็นประเด็นแรก

เป้าหมาย

- 1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล
- 2) การจัดการและอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ที่เปราะบางอ่อนไหว

วิธีการ

- 1) ส่งเสริมการกำหนดรูปแบบกิจการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นกลยุทธ์ สำหรับการพัฒนาถิ่นอยู่อาศัยในสังคมเมือง และสังคมชนบทได้อย่างยั่งยืน

- 2) พัฒนาและจัดตั้งศูนย์การท่องเที่ยวและมีเขตการดำเนินงานในพื้นที่
- 3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์พร้อมกับให้การศึกษา ทางสิ่งแวดล้อม ประกอบกัน การอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยว เช่น การตั้งค่ายสำหรับพักแรม เป็นต้น
- 4) ประกันความปลอดภัยน้ำดื่ม การปรนนิบัติสิ่งดี ๆ ต่อนักท่องเที่ยว การจำกัด ขยะมูลฝอย การบำบัดน้ำเสีย และมลภาวะทางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- 5) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และปฏิสังขรณ์แหล่งกำเนิดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ทาง ธรรมชาติ
- 6) ร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ เช่น องค์กรระดับชาติ ท้องถิ่น ภูมิภาค นานาชาติ ใน เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

7. **ภาคพลังงาน (energy sector)** พลังงานจากซากพืชซากสัตว์เป็น ทรัพยากรพลังงานที่ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางร้อยละ 70 จากการบริโภคพลังงานทั้งหมด การบริโภคพลังงานร้อยละ 25 มาจากแหล่งค้นพบใหม่ประเทศที่มีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม ใช้พลังงานมากที่สุด โดยเฉพาะพลังงานจากซากพืชซากสัตว์ ในขณะที่แหล่งพลังงานหลักอยู่ใน พื้นที่ชนบทของประเทศกำลังพัฒนาเป็นแหล่งจากไม้ พืช จากพลังงานมนุษย์และสัตว์ สหกรณ์ พลังงานปัจจุบันดำเนินงานในรูปสหกรณ์ไฟฟ้าส่งเสริมการใช้พลังงานผลิตเป็นกระแสไฟฟ้าใช้ใน พื้นที่ชนบท

เป้าหมาย

- 1) ส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน
- 2) ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยเพื่อค้นหาแหล่งพลังงานแห่งใหม่

วิธีการ

- 1) ส่งเสริมสหกรณ์การพลังงานในประเทศพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมในรูป ของสหกรณ์ผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตเมืองและเขตชนบท สหกรณ์การปิโตรเลียม เป็นต้น
- 2) จัดหาความช่วยเหลือทางวิชาการ และข้อมูลข่าวสารให้แก่สหกรณ์ ได้ผลิต พลังงานจากทรัพยากรแหล่งใหม่ ทำให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม
- 3) แยกแยะแหล่งทรัพยากรให้เลือกใช้ เช่น เชื้อเพลิงชีวภาพ พลังงานลม และ แสงแดด พลังงานจากน้ำ พลังงานพื้นโลก เป็นต้น
- 4) ยินยอมปฏิบัติตามข้อกำหนดในเรื่องแก๊ส และน้ำมันนอกฝั่งทะเลกับสหกรณ์ เข้าร่วมกิจการหรือเป็นเจ้าของเอง
- 5) จัดให้มีการศึกษาฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน

8. ภาคการเงิน (financial sector) ประมาณร้อยละ 30 ของจำนวนสมาชิก สัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ส่วนใหญ่กับสหกรณ์ภาคการเงิน ไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์สินเชื่อ และการออม ธนาคารสหกรณ์ประกันภัย จะเป็นผู้ทำให้การเปลี่ยนหรือกำหนดทัศนคติและ นโยบายกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีเหตุมีผลเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ

เป้าหมาย

ส่งเสริมการพัฒนาย่างยั่งยืนที่คำนึงถึงความปลอดภัยสิ่งแวดล้อม ผ่านการใช้ ประโยชน์ทางกลไกทางการเงิน

วิธีการ

- 1) ดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนด/ยึดหลักเกณฑ์ทางคุณธรรม
- 2) ส่งเสริมและสร้างกลไกทางการเงินที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อส่งเสริมการ พัฒนาย่างยั่งยืนคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

9. ภาคการศึกษา การสื่อสาร และการเอาใจใส่เฝ้าระวังต่อสาธารณะ (education communications and public awareness sector) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นสิ่งจำเป็นขั้น พื้นฐาน ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาย่างยั่งยืน การร่วมกันจัดหาข้อมูลข่าวสาร และการที่ สหกรณ์จัดวิธีการเผยแพร่จากภายนอก เช่นเดียวกันจากภายในขบวนการสหกรณ์ ขบวนการ สหกรณ์ได้ให้ความสำคัญในการศึกษาและการเอาใจใส่เฝ้าระวังต่อสาธารณะแก่บรรดาสมาชิกของ สหกรณ์ และชุมชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความช่วยเหลือหลักของขบวนการสหกรณ์ การปรับ ประยุกต์ให้สอดคล้องกับสหกรณ์ภาคต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร การคมนาคม เป็น หน้าที่ของสหกรณ์

เป้าหมาย

เพิ่มให้การเอาใจใส่เฝ้าระวังในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาย่างยั่งยืนและ สิ่งแวดล้อม

วิธีการ

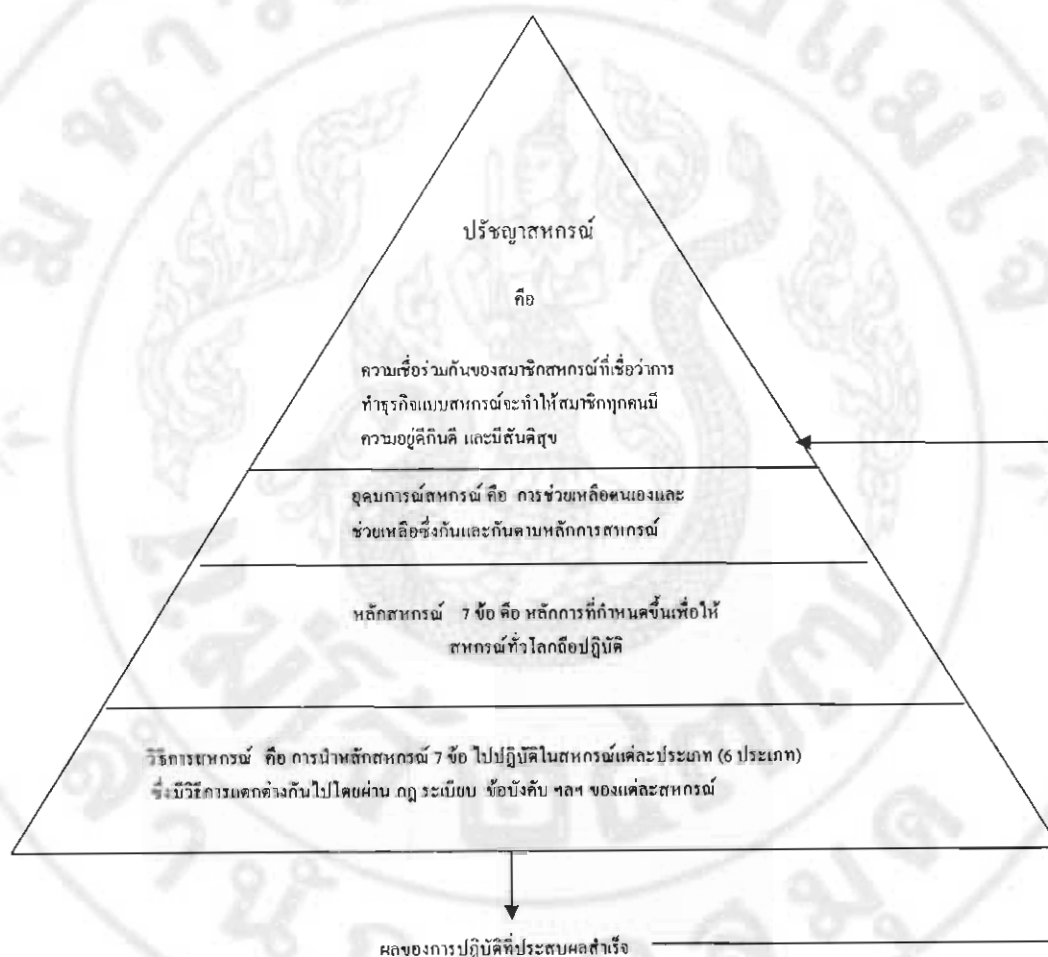
- 1) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาย่างยั่งยืนผ่านสื่อของสหกรณ์
- 2) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกิจกรรมต่าง ๆ ในสหกรณ์รวมถึงกิจกรรมการ พัฒนาย่างยั่งยืนไปสู่สื่อที่มีอิทธิพลต่อสหกรณ์

วิธีการสหกรณ์

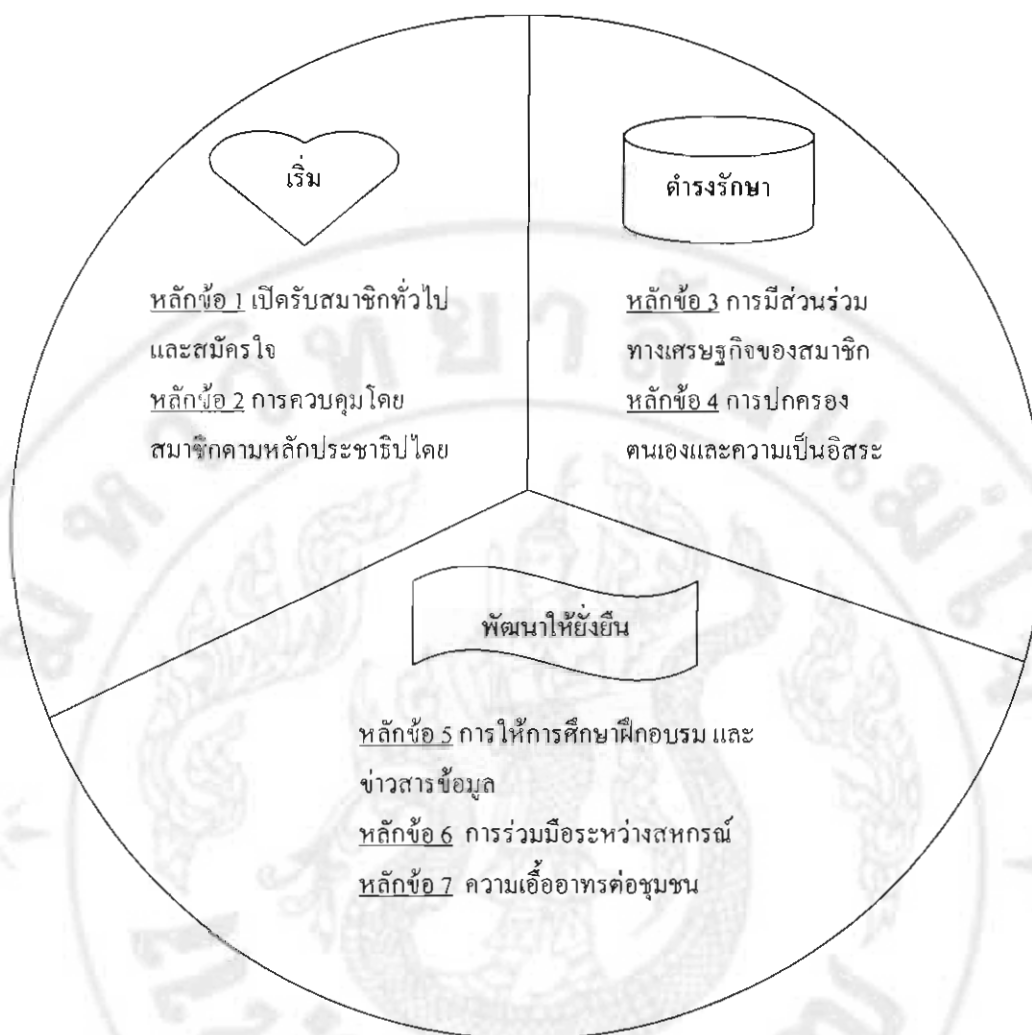
วิธีการสหกรณ์ คือ การนำหลักการสหกรณ์มาใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งสหกรณ์แต่ละ ประเภทจะมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันไป เช่น การจัดตั้ง การระดมทุน การบริหารงาน การดำเนิน

ธุรกิจ และการส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสมาชิกโดยกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ในข้อบังคับ
ดังนั้น วิธีการสหกรณ์จึงเป็นการนำหลักสหกรณ์ 7 ข้อ ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุอุดมการณ์สหกรณ์
(การช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน) และปรัชญาสหกรณ์ (ความกินดีอยู่ดีของ
สมาชิกสหกรณ์) โดยนำหลักศีลธรรมและจริยธรรมมาใช้ในกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ
สหกรณ์

ดังนั้น ปรัชญาสหกรณ์ อุดมการณ์สหกรณ์ หลักการสหกรณ์ และวิธีการสหกรณ์
จึงสามารถสรุปรวมได้ดังภาพ 1 และ ภาพ 2 (รัตนา โพธิ์สุวรรณ, 2545)

ภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์
ที่มา: รัตนา โพธิ์สุวรรณ (2545)

ภาพ 2 หลักการสหกรณ์ 7 ข้อ : หลักของการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน
ที่มา: รัตนา โพธิ์สุวรรณ (2545)

กรอบแนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรีชา พิบูลสงคราม (2547) สรุปไว้ว่า กรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น (Normative) โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย ที่มองโลกเชิงระบบ ที่มีลักษณะพลวัตรและมุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา ในขณะที่คุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง คือสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับและตลอดเวลา โดยมีแนวคิดทางสายกลาง เป็นหลักสำคัญ

คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ

ความพอประมาณ ที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไปในมิติต่าง ๆ ของการกระทำ

ความมีเหตุมีผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เพื่อพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

เงื่อนไข การตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขความรู้ควบคู่กับคุณธรรม กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในการนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาและรอบคอบในการดำเนินชีวิต

ความพอเพียง เป็นทั้งแนวทางปฏิบัติ หรือวิธีการ (means) และผลของการกระทำ (ends) ที่คาดว่าจะได้รับโดยคำนึงถึงความสมดุล บนพื้นฐานของความพอประมาณ อย่างมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและการพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

พระบรมราโชวาทพบว่าแนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีการพัฒนามาโดยลำดับ อาจกล่าวได้ว่ามี 2 แบบ คือ

เศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน หมายถึง ความพอมีพอกิน สามารถพึ่งตนเองได้โดยไม่โลภมากและไม่เบียดเบียนคนอื่น

เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า หมายถึง การแลกเปลี่ยนร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อทำให้ส่วนรวมได้รับประโยชน์และนำไปสู่การพัฒนาชุมชนและสังคมให้เจริญอย่างยั่งยืน

หลักและวิธีการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์พอจะสรุปได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ (thrift & credit cooperatives) คือ สถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ประสบปัญหาทางการเงิน โดยบุคคลเหล่านี้มีความสัมพันธ์ หรือคุ้นเคยกัน เช่น อาจทำงานในหน่วยงานเดียวกัน หรือมีบ้านเรือนใกล้เคียงกันได้ สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์รูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีรายได้ประจำเพื่อทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินที่จะระดมทุนจากสมาชิก โดยการส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาออมไว้กับสหกรณ์ สหกรณ์นำเงินที่สะสมไว้นั้นออกให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อเป็นการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกในยามที่สมาชิกมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายใช้สอยเงินจำนวนมาก ๆ หรือในยามที่สมาชิกประสบอุบัติเหตุอันตรายหรือมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเฉพาะหน้า และรายได้ที่สมาชิกได้รับอยู่นั้นไม่เพียงพอแก่การใช้จ่ายตามความจำเป็นดังกล่าว (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2529) แม้ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในทุก ๆ ประเทศที่มีสหกรณ์รูปแบบนี้จะดำเนินงานเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่การเรียกชื่อก็แตกต่างกันออกไปตามความนิยมในแต่ละประเทศ เช่น ในเยอรมัน ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของสหกรณ์เครดิตในชนบทชื่อว่าสมาคมไรฟ์ไฟเซิน ตามชื่อของผู้ให้กำเนิดสถาบันสหกรณ์ในประเทศอินเดีย และประเทศใกล้เคียง รวมทั้งประเทศไทย เรียกว่า สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิต (Savings and Credit Cooperative Society, or Thrift and Loans Society) หรือในบางท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์แต่เฉพาะในหมู่คนมีเงินเดือน ก็เรียกตรง ๆ ว่าสหกรณ์คนมีเงินเดือน สำหรับในทวีปอเมริกา แอฟริกา และในเอเชียหลายประเทศ ที่ดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตามแบบสหรัฐอเมริกาเรียกว่า เครดิตยูเนียน (วิวัฒน์ เมฆอรุณ, 2526) แต่ถึงจะเรียกชื่อแตกต่างกันแต่การดำเนินธุรกิจมีลักษณะคล้ายกัน สำหรับในประเทศไทยได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิต สำหรับคนมีเงินเดือนขึ้นเป็นครั้งแรกในหมู่ข้าราชการ สหกรณ์ และพนักงานของธนาคารเพื่อการสหกรณ์โดยใช้ชื่อว่า “ สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัดสินไช้” ซึ่งได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2492 (ประพันธ์ เสวตนันท์, 2541)

ลักษณะสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจของประชาชนที่ร่วมกันจัดตั้งขึ้นและดำเนินการ โดยประชาชนเพื่อประชาชน และของประชาชนที่ช่วยกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น การดำเนินงานของสหกรณ์ยึดถือความสมัครใจ หลักประชาธิปไตย หลักความยุติธรรม หลักการช่วยตนเอง และหลักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หลักของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ (สุริยะ เขียมประชานรากร, 2526)

1. บุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ทำงานอาชีพเดียวกัน

หรืออาศัยอยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นเดียวกัน อาจสมัครเข้าเป็นสมาชิกหรือลาออกจากการเป็นสมาชิกเมื่อใดก็ได้ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง และไม่มีการบังคับจิตใจกันแต่ประการใด

2. สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์ มีความเสมอภาคในการดำเนินงาน และควบคุมสหกรณ์เท่ากันหมด กล่าวคือ สมาชิกแต่ละคนออกเสียงในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ได้คนละหนึ่งเสียงเท่ากันหมด ไม่ว่าจะมีส่วนมากหรือน้อย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสออกความคิดเห็นปรับปรุงกิจการสหกรณ์ของตนเองโดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผูกขาด

3. คำขวัญของสหกรณ์ออมทรัพย์มีอยู่ว่า “ไม่ใช่เพื่อกำไร ไม่ใช่เพื่อการกุศล แต่เพื่อการบริการ” เพื่อให้บังเกิดความยุติธรรม และเมื่อสิ้นปีทางบัญชีและลงบัญชีแล้วหากสหกรณ์มีกำไรเหลือก็จะนำมาเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนของดอกเบี้ยที่สมาชิกนั้นได้ชำระแก่สหกรณ์

4. สหกรณ์เป็นสถาบันส่งเสริมให้สมาชิกช่วยตัวเองและช่วยซึ่งกันและกันเพราะตระหนักดีว่าการที่ให้แก่แต่ละคนต่างคนต่างทำอะไรแล้วยอมไม่สำเร็จได้ดีเท่ากับการช่วยกันทำ ผู้มีเงินมากก็นำมาฝากไว้ในสหกรณ์มาก ผู้มีเงินน้อยก็นำมาฝากน้อยเพื่อให้สมาชิกผู้มีความเดือดร้อนหรือต้องการเงินลงทุนได้กู้ไปจากสหกรณ์

จุดมุ่งหมายโดยตรงของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ การช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องการเงินมีลักษณะคล้ายกันกับธนาคารทั่วไป แต่ในสหกรณ์นั้นสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของและดำเนินงานเอง สหกรณ์จะขาดทุนหรือได้กำไรขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งสมาชิกได้เลือกตั้งเข้าไปบริหารงานแทนสมาชิกทั้งหมด ในระบบธนาคารนั้นผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของและแบ่งกำไรตามจำนวนหุ้นที่ถือ ใครถือหุ้นมากก็ได้กำไรมาก ส่วนผู้ฝากเงินธรรมดาซึ่งไม่ได้ถือหุ้นไม่มีโอกาสได้รับเงินปันผล หรือเงินเฉลี่ยคืนเหมือนกับการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ธนาคารจะมีกำไรหรือขาดทุนขึ้นอยู่กับ การควบคุมของคณะกรรมการน้อยซึ่งถือหุ้นจำนวนมาก ผู้ฝากเงินธรรมดาไม่มีโอกาสเข้าไปควบคุมได้

จากความสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะเป็นองค์กรหรือสถาบันทางการเงินรูปแบบหนึ่ง ดังวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่มวลสมาชิกเป็นสำคัญ การบริหารคือผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์จะต้องมีลักษณะเป็นมืออาชีพเหมือนสถาบันการเงินมากขึ้น คือ ต้องเป็นนักวางแผน นักวิเคราะห์การเงิน นักบริหารการเงินมากกว่าเดิม ในทำนองเดียวกันผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์จะต้องยึดหลักการอุดมการณ์วิธีการและปรัชญาของสหกรณ์อย่างเหนียวแน่น ผู้บริหารต้องเน้นการให้บริการทางการเงินแก่มวลสมาชิกเพื่อเป็นการช่วยเหลือไม่ใช่ช่วยซ้ำเติมให้สมาชิกเดือดร้อน ทุ่มเพียร

การศึกษาหลักและวิธีการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์จึงจะต้องศึกษาหลักการบริหารงานใน 2 ประเด็น คือ

1. หลักและวิธีการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไป การบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ได้แก่ บุคคลที่เป็นกรรมการดำเนินการปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ และนามธรรม ได้แก่ วิธีการทำงาน และศิลปะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่

1) ขั้นตอนการจัดการสหกรณ์ โดยแบ่งการจัดการสหกรณ์ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ที่ประชุมใหญ่สมาชิก เลือกสมาชิกจากที่ประชุมใหญ่ เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งผู้จัดการ และมอบอำนาจหน้าที่การจัดการเฉพาะอย่างให้ปฏิบัติ

2) จัดการเสนอแนะคณะกรรมการดำเนินการ ในการจ้างเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยปฏิบัติธุรกิจสหกรณ์เป็นประจำ

3) โครงสร้างการจัดการงานสหกรณ์ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ส่วน คือ

ก. สมาชิก เป็นการวางหลักการเพื่อให้สหกรณ์บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยมติของที่ประชุมใหญ่

ข. คณะกรรมการดำเนินการ เป็นผู้บริหารสหกรณ์แทนสมาชิก และในนามของสมาชิก

ค. เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ อันประกอบด้วย ผู้จัดการ รองผู้จัดการ หัวหน้าฝ่าย และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของสหกรณ์ เพื่อปฏิบัติงานธุรกิจประจำวันตามนโยบายหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการ

ง. ผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่สมาชิกอาจเลือกตั้งจากสมาชิก หรือบุคคลภายนอก ซึ่งมีคุณสมบัติความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมคนหนึ่ง หรือหลายคนให้เป็นผู้ตรวจสอบกิจการเป็นประจำปี

หลักการและวิธีการสหกรณ์ออมทรัพย์

เชิฐ บำรุงวงศ์ (2540ข) กล่าวว่า สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะจัดให้สมาชิก ได้ใช้บริการออมเงินและกู้เงินที่มีประสิทธิภาพและไม่แพง สหกรณ์ออมทรัพย์เช่นเดียวกับสหกรณ์ประเภทอื่นจะต้องดำเนินงานตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์นำมาใช้ในการดำเนินงานประจำวัน แบ่งเป็น 9 หัวข้อ ดังนี้

ความมุ่งหมาย

สหกรณ์ออมทรัพย์มีความมุ่งหมาย 2 ประการ คือ (1) ส่งเสริมให้สมาชิกมีนิสัยประหยัดและออมทรัพย์ โดยช่วยให้สามารถสงวนส่วนหนึ่งแห่งรายได้ของตนไว้ในทางอันมั่นคง และได้รับผลประโยชน์ตามสมควร และ (2) จัดให้มีเงินกู้สำหรับสมาชิกตามข้อกำหนดอันสมควร ทั้งนี้โดยถือว่าความมุ่งหมายในเรื่องส่งเสริมการประหยัดและออมทรัพย์มีความสำคัญอันดับแรก ส่วนความมุ่งหมายในเรื่องการให้เงินกู้เป็นความสำคัญอันดับรอง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ยังมีลักษณะเป็นสหกรณ์ส่งเสริมการออมทรัพย์ยิ่งกว่าเป็นสหกรณ์ให้กู้ยืมเงิน โดยนัยนี้ในข้อบังคับของสหกรณ์จะต้องกำหนดกฎเกณฑ์ให้สมาชิกส่งเงินสะสมต่อสหกรณ์ให้ได้ผลจริงจัง และสม่ำเสมอเป็นรายเดือน หรือตามเวลาที่มีรายได้เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์อันถาวรในอนาคตของตนเองและครอบครัว

การเกี่ยวข้องของหน่วยงาน

การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ถือว่าเป็นแผนงานสวัสดิการทางการเงินของบรรดาพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น ในระยะเริ่มต้นการดำเนินงาน หน่วยงานอาจให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนสหกรณ์ 3 ประการ คือ

(1) หัวหน้าหน่วยงานโดยตรง หรือโดยอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของหน่วยงานนั้นคนใดคนหนึ่งเข้ารับหน้าที่เป็นประธานกรรมการสหกรณ์ ทั้งนี้โดยสมัครเป็นสมาชิกและได้รับความยินยอมจากที่ประชุมใหญ่แห่งบรรดาสมาชิกตามหลักและวิธีการสหกรณ์ซึ่งกำหนดไว้ในข้อบังคับสหกรณ์การเป็นประธานกรรมการของหัวหน้าหน่วยงานนั้น เน้นว่าจำเป็นในช่วงเวลาแรกของการทำงานสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย และให้ความช่วยเหลือทุกทางที่จะทำได้เพื่อให้กิจการของสหกรณ์ดำเนินไปด้วยดี

(2) การจัดให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างของหน่วยงานหักเงินสะสมรายเดือนหรือรายงวด รวมทั้งเงินงวดชำระหนี้ ซึ่งสมาชิกจะต้องส่งต่อสหกรณ์ เอาจากเงินรายได้ รายเดือนของสมาชิกนั้น ๆ ณ ที่จ่าย

(3) การให้ยืมตัวเจ้าหน้าที่บางคนของหน่วยงานไปปฏิบัติงานสหกรณ์ บางเวลา หรือเต็มเวลาตามความจำเป็นในระยะแรก จนกว่าสหกรณ์จะมีฐานะการเงินก้าวหน้าพอที่จะจ้างเจ้าหน้าที่ประจำของสหกรณ์เอง

สมาชิกภาพ

แม้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์จะจำกัดสมาชิกของตนอยู่ในวงสัมพันธ์หรือความผูกพันร่วมกัน (common-bond) แห่งสมาชิกภาพก็ตาม แต่มีหลักการสำคัญยิ่งประการหนึ่ง คือ นโยบายการรับสมาชิกให้มีจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ภายในวงสัมพันธ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ควรเป็นองค์การเฉพาะของคนบางกลุ่มบางพวกเท่านั้น แต่ควรเป็นองค์การที่สามารถรับและช่วยเหลือคนจำนวนมากภายในวงสัมพันธ์เดียวกัน ไม่ว่าโดยหลักชุมชน (ท้องที่) หรือหลักอาชีพ (สำนักงาน)

การออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์มีความมุ่งหมาย 2 ประการ คือ เป็นสถานที่สมาชิกฝากเงินออมของตน และอาจให้เงินกู้แก่สมาชิกเมื่อมีความจำเป็น

ความเป็นเจ้าของ

ทุกคนซึ่งส่งเงินสะสมเพื่อถือหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ใด ถือว่าเป็นเจ้าของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้น มีส่วนเป็นเจ้าของร่วมกันสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยทั้งหมดใช้หลักความรับผิดชอบจำกัด เพราะฉะนั้นผู้ถือหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์มีความรับผิดชอบจำกัด เพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือเท่านั้น การออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ก็จำกัดเพียงสมาชิกคนหนึ่งมีเสียงไม่เกินหนึ่งเสียง อันเป็นหลักประชาธิปไตยที่สหกรณ์ยึดถือในความเท่าเทียมกันของสมาชิกทุกคนไม่ว่าเขาจะถือหุ้นในสหกรณ์มากหรือน้อยเท่าไรก็ตาม หลักการนี้แตกต่างกับหลักการขององค์การธุรกิจเอกชนอื่น ๆ อย่างสิ้นเชิง ที่อนุญาตให้ผู้ถือหุ้นแต่ละคนมีเสียงลงคะแนนในที่ประชุมใหญ่ได้ตามสัดส่วนหรือจำนวนหุ้นที่ตนถือ

การให้เงินกู้

สหกรณ์ออมทรัพย์ให้เงินกู้แก่สมาชิกตามความจำเป็นและความสามารถในการชำระหนี้ของเขา ไม่ใช่เป็นการให้เงินกู้เพื่อสหกรณ์จะได้รับดอกเบี้ยมากที่สุดเท่าที่จะมากได้จากสมาชิกตามหลักการนี้สหกรณ์ควรพิจารณาการให้เงินกู้แต่ละรายอย่างรอบคอบกับสมาชิกผู้ขอกู้ เพราะว่าความมุ่งหมายเบื้องต้นของการให้เงินกู้ก็คือเพื่อช่วยเหลือสมาชิกผู้กู้ การพิจารณาเงินกู้จึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดของกระบวนการให้เงินกู้เมื่อสมาชิกแสดงความจำนงขอกู้เงิน ผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ควรช่วยเหลือเขาในการตัดสินใจว่าเขามีความจำเป็นจริง ๆ จะกู้เงินสักเท่าไร โดยพิจารณาว่า เขาจะกู้เงินไปใช้เพื่ออะไร แต่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ควร “บรรยาย” ให้ผู้ขอกู้ฟังว่า “อะไร” ที่เขาควรซื้อหรือไม่ควรซื้อเจ้าหน้าที่ควรพยายามช่วยเหลือผู้ขอกู้วางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างมีคุณค่ามากที่สุดสำหรับสิ่งที่เขาต้องการซื้อ

คอกเบี้ยเงินกู้

สหกรณ์ออมทรัพย์ต้องเรียกดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ที่ให้แก่สมาชิกเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สะสมเงินสำรองและจ่ายปันผล อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สหกรณ์เรียกเก็บจะต้องไม่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยขั้นสูงที่กฎหมายหรือกฎระเบียบซึ่งราชการกำหนดและตามปกติจะต้องต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินเอกชนอื่นเรียกเก็บ

เงินปันผลตามหุ้น

เมื่อสิ้นปีทางบัญชีแต่ละปี สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนมากจะจ่ายเงินปันผลตามหุ้นให้แก่สมาชิก ในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดาเรียกว่า “เงินปันผลตามส่วนเงินออม” ในประเทศเหล่านี้รวมทั้งประเทศอื่น ๆ ที่ใช้กฎหมายสหกรณ์เครดิต-ยูเนียนต่างหากจากกฎหมายสหกรณ์ทั่วไป คำว่า “เงินออม” หมายความว่ารวมถึงเงินสะสมทั้งหมดของสมาชิกซึ่งถืออยู่ในสหกรณ์ในรูปหุ้นและเงินฝาก หุ้นนั้นอาจถอนหรือโอนให้ผู้อื่นก็ได้แต่จะต้องให้คงเหลืออยู่ไม่ต่ำกว่าจำนวนหุ้นขั้นต่ำที่สุดที่กฎหมายหรือข้อบังคับของสหกรณ์กำหนด สหกรณ์จะจ่ายเงินปันผลในอัตราซึ่งที่ประชุมใหญ่กำหนดโดยคำนวณเป็นรายวันตามที่หุ้นนั้นยังคงอยู่ในสหกรณ์

การดำเนินงาน

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์การธุรกิจ เพราะฉะนั้นต้องดำเนินงานตามหลักธุรกิจให้เกิดการประหยัมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินธุรกิจเพื่อช่วยเหลือสมาชิคนั้นมิได้หมายความว่าสหกรณ์สามารถใช้เงินที่มีอยู่หรือเวลาของกรรมการซึ่งทำงานโดยอาสาสมัครได้อย่างฟุ่มเฟือย สหกรณ์ออมทรัพย์ต้องคอยเฝ้าดู เงินทุนของตนอย่างระมัดระวังเพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพเหรียญกษาปณ์หรือผู้จัดการมีความรับผิดชอบในการดูแลการใช้จ่ายเงินทุกบาททุกสตางค์ของสหกรณ์ให้ถูกต้องและต้องชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความผิดหรือบกพร่องของตน

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ (2543) ได้ระบุถึง วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ มีอยู่ 3 ประการ คือ การส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ การให้เงินกู้แก่สมาชิก และการสร้างสวัสดิการแก่สมาชิก และสร้างสาธารณประโยชน์

การส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์

สหกรณ์จะดำเนินการไว้ 2 ลักษณะ

1. การสะสมหุ้น ซึ่งจะแบ่งได้เป็นการสะสมตาม

(ก) หน้าที่ สหกรณ์จะกำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อให้เป็นหน้าที่ของ

สมาชิกในการถือหุ้นไว้กับสหกรณ์ มีด้วยกัน 2 โอกาส คือ โอกาสแรก เมื่อจะเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งเรียกว่า “หุ้นแรกเข้า” โอกาสที่สองเมื่อถึงงวดส่งค่าหุ้นเป็นรายเดือนตั้งแต่เดือนแรกที่เข้าเป็นสมาชิกตามอัตราส่วนเงินได้รายเดือนของตน ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ซึ่งเรียกว่า “หุ้นเพิ่มรายเดือน” เงินได้รายเดือนนี้หมายถึง เงินเดือนและเงินที่จ่ายควบกับเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำ ซึ่งสมาชิกได้รับจากหน่วยงานเจ้าสังกัด

สมาชิกสามารถจะถือหุ้นเพิ่มรายเดือนสูงกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ก็ได้ แต่จะถือต่ำกว่าที่กำหนดไว้ไม่ได้

(ข) สมควรใจ สมาชิกถ้าประสงค์จะขอซื้อหุ้นเพิ่มขึ้นอีกเมื่อใดก็ย่อมทำได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการ

2. การฝากเงินไว้กับสหกรณ์ สหกรณ์สามารถรับฝากเงินจากสมาชิกได้ถูกต้องตามกฎหมาย และสมาชิกสามารถรับฝากหรือถอนได้ทำนองเดียวกับการฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์

ทั้งนี้ การบริหารเงินรับฝากจากสมาชิก ต้องระมัดระวังไม่ให้มีมากเกินไปจนเป็นภาระของการใช้เงินของสหกรณ์ โดยใช้มาตรการปรับอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากเป็นเครื่องมือในการควบคุมและต้องกระจายผู้ฝากเงินให้มากที่สุด มิฉะนั้นจะเป็นอุปสรรคต่อการบริหารสินเชื่ออย่างยิ่ง

การให้เงินกู้แก่สมาชิก

โดยทั่วไปสหกรณ์จะกำหนดเงินกู้ 3 ประเภท คือ ประเภทฉุกเฉิน สามัญ และพิเศษ ส่วนจะบริการประเภทใดบ้างขึ้นอยู่กับปริมาณเงินทุน ความพร้อมของสหกรณ์ และความเหมาะสมของสมาชิก ซึ่งพอจะจำแนกรายละเอียดได้ ดังนี้คือ

1. ประเภทฉุกเฉิน จะมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของสมาชิก ดังนั้น จึงต้องสะดวกและรวดเร็วที่สุด ภายในวงเงินที่จำกัดไม่มากเกินไป เช่น จำนวนไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินเดือน (เงินกู้ประเภทนี้จะคำนึงถึงการส่งชำระคืนในระยะเวลาด่วน เช่น ชำระคืนภายใน 2 งวด จึงไม่ควรให้มีมากเกินไปเพราะสมาชิกจะมีเงินเหลือไม่เพียงพอใช้จ่าย) ไม่ต้องมีหลักประกันใด ๆ (หรืออาจกล่าวได้ว่ามีเงินเดือนเป็นหลักประกัน)

การให้กู้เงินประเภทนี้ เป็นสิ่งจำเป็นมากที่สุดของสหกรณ์ที่จัดตั้งใหม่และมีเงินทุนแรกตั้งจำนวนน้อย เพราะเป็นการกระจายสินเชื่อที่ให้แก่สมาชิกมากมาย ป้องกันความเสียหายหากสมาชิกคิดหนีหนี้ มีการหมุนเวียนเงินกลับคืนสหกรณ์ได้อย่างรวดเร็วทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและเพิ่มปริมาณธุรกิจสินเชื่อได้มากในระยะแรกเริ่มดำเนินการ ซึ่งจะสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อสมาชิกที่รับบริการ กระตุ้นให้เกิดการสมัครสมาชิกเพิ่ม

2. ประเภทสามัญ จะมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ บรรเทาความเดือดร้อนที่จำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากหรือเพื่ออำนวยความสะดวกหรือยกระดับมาตรฐานการดำรงชีพ เนื่องจากการให้เงินกู้ประเภทนี้มีวงที่สูง ดังนั้น จึงควรให้มีการกลั่นกรองอย่างรอบคอบโดยที่ประชุมคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเงินกู้ วงเงินของเงินกู้ประเภทนี้ต้องให้เหมาะสมกับรายได้ผู้กู้และต้องไม่มากจนทำให้ไม่สามารถกระจายเงินกู้ประเภทนี้แก่สมาชิกได้อย่างทั่วถึงงวดชำระหนี้ของสมาชิกต้องสอดคล้องกับระยะเวลาของอายุการทำงานเฉลี่ย แต่ไม่ควรเกิน 100 งวด เพื่อลดปัญหาเมื่อสมาชิกขาดจากความเป็นสมาชิกและไม่ชำระหนี้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ค้าประกันไม่ให้เกิดร้อนเกินไป เงินกู้ประเภทนี้จำเป็นต้องมีผู้ค้าประกัน หรืออาจใช้อสังหาริมทรัพย์ หรือหุ้นของตนเองที่มีอยู่กับสหกรณ์ในการค้ำประกันได้

3. ประเภทพิเศษ จะมีวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่เกี่ยวกับความต้องการซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือสิ่งจำเป็นต้องใช้เงินมาก ๆ ซึ่งสหกรณ์ที่จะให้บริการเงินกู้ประเภทนี้ไว้จะต้องมีทุนดำเนินงานมาก ซึ่งสมาชิกควรให้มีระยะเวลาสะสมหุ้นและมูลค่าหุ้นเป็นจำนวนมากแล้ว การให้เงินกู้ประเภทนี้ จึงไม่เหมาะสมกับการให้บริการสมาชิกในสหกรณ์ที่เริ่มจัดตั้งใหม่ และมีทุนดำเนินงานน้อย

การสร้างสวัสดิการให้กับสมาชิกและการสร้างสาธารณประโยชน์

1. การสร้างสวัสดิการให้กับสมาชิก สหกรณ์เมื่อมีกำไรในแต่ละปีสามารถจัดสรรกำไรให้สวัสดิการกับสมาชิกเพิ่มเติมจากที่หน่วยงานมีให้กับเจ้าหน้าที่ตามปกติได้ โดยสามารถสร้างสวัสดิการได้ 2 ลักษณะ คือ

(ก) แบบสมาชิกไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายเป็นสวัสดิการที่จัดเพื่อประโยชน์ของสมาชิกทุกคนโดยสหกรณ์เป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมด เช่น การให้ทุนการศึกษาแก่นุตรสมาชิก การช่วยเหลือค่าจัดงานศพ และค่าใช้จ่ายในครอบครัวของสมาชิกที่เสียชีวิต เป็นต้น

(ข) แบบสมาชิกมีส่วนร่วมออกค่าใช้จ่ายเป็นสวัสดิการที่จัดเพื่อประโยชน์ของสมาชิกเฉพาะคนที่ต้องการได้รับ โดยสมัครใจออกค่าใช้จ่ายร่วมกับสหกรณ์ เช่น การประกันชีวิตหมู่ของสมาชิก เป็นต้น

2. การสร้างสาธารณประโยชน์ เมื่อสหกรณ์มีกำไรสามารถจัดสรรเป็นทุนสาธารณประโยชน์ ให้กับหน่วยงานที่สังกัดหรือชุมชนที่สหกรณ์เกี่ยวข้องอยู่หรือกับสาธารณชนทั่วไปก็ได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการเอื้ออาทรต่อชุมชน

โครงสร้างองค์การสหกรณ์

เจริญ บำรุงวงศ์ (2540ก) กล่าวว่าในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องจัดรูปโครงสร้างองค์การเช่นเดียวกับองค์การธุรกิจภาคเอกชนทั้งหลาย เช่น ห้างหุ้นส่วน บริษัท แต่การดำเนินงานของสหกรณ์จะแตกต่างออกไปตามหลักและวิธีการสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์ประเภทอื่น ก็มีการจัดรูปโครงสร้างองค์การหลักเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน

ที่ประชุมใหญ่

สมาชิกสหกรณ์เป็นเจ้าของสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์ที่ออกหุ้นให้สมาชิกถือหรือไม่ก็ตาม และสมาชิกนี้เองจะเป็นผู้ใช้บริการที่สหกรณ์อำนวยให้ตามความมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกในด้านต่าง ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง สมาชิกซึ่งเป็นเจ้าของสหกรณ์จะเป็นผู้ใช้ประโยชน์หรือได้รับประโยชน์จากสหกรณ์ในเวลาเดียวกันหรือ “เจ้าของกับลูกค้าของสหกรณ์เป็นคนเดียวกัน”

สมาชิกสหกรณ์แต่ละคนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสหกรณ์ซึ่งเป็นนิติบุคคล องค์การนิติบุคคลจะต้องมีองค์กรต่าง ๆ เพื่อแสดงเจตนาตัดสินใจและปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะทำให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ สหกรณ์ก็เช่นเดียวกันมีองค์กรที่ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมดเป็นองค์กรที่มีอำนาจ สูงสุดในการแสดงเจตนาและตัดสินใจในนามของสหกรณ์ ดังกล่าวนี้นี้เรียกว่า “ที่ประชุมใหญ่”

คณะกรรมการดำเนินการ

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 50 (สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย, 2542) ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน จะต้องดำเนินการในรูป “ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ” เสมอ จึงจะมีผลตามกฎหมาย เช่น

การจ้างและแต่งตั้งผู้จัดการ การกำหนดนโยบายการดำเนินงานเฉพาะเรื่อง และการกำกับดูแลฝ่ายจัดการของสหกรณ์เป็นต้น กรรมการดำเนินการทุกคนถือว่าเป็นผู้แทนของสมาชิกทั้งหมด

ฝ่ายจัดการสหกรณ์

ฝ่ายจัดการสหกรณ์ ประกอบด้วย ผู้จัดการ พนักงานบัญชี พนักงานการเงิน พนักงานธุรการ และอื่น ๆ มีหน้าที่จัดการงานสหกรณ์ ซึ่งอยู่ในความดูแลของคณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (เชิญ บำรุงวงศ์, 2540ก)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ จะต้องเป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ (เชิญ บำรุงวงศ์, 2540ก) ดังนี้

1. กำหนดแบบและรักษาทะเบียนประวัติของสมาชิก รวมทั้งอนุมัติการรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก
2. กำหนดแบบและเนื้อหารายงานการเงินที่จะต้องแจ้งแก่สมาชิก
3. พิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้เหมาะสมเพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่
4. กำหนดหรือเปลี่ยนแปลงดวงตราของสหกรณ์
5. กู้ยืมเงินและทำเอกสารสัญญาต่าง ๆ ที่จำเป็น
6. อำนวยบริการทางธุรกิจให้แก่สมาชิกตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
7. บริหารเงินทุนของสหกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ ทุกแหล่งและตัดสินใจในการลงทุน
8. จ้างและเลิกจ้างผู้จัดการสหกรณ์ และพนักงานอื่นซึ่งมิได้มอบหมายให้อยู่ในอำนาจของผู้จัดการรวมทั้งกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ ค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่น ๆ
9. ให้เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างทำสัญญาประกันความเสียหาย และให้เอาประกันภัยเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินของสหกรณ์ หรือชีวิตและร่างกายของเจ้าหน้าที่เอง
10. เก็บรักษารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการและรายงานการประชุมใหญ่
11. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำและในกรณีพิเศษถ้าจำเป็น
12. แต่งตั้งกรรมการดำเนินการให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เภรัณยิก หรือเลขานุการ รวมทั้งถอดถอนจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่
13. จัดให้มีและปรับปรุงระบบบัญชีสหกรณ์ให้เหมาะสม
14. จ้างผู้ตรวจสอบภายใน

15. ทำนิติกรรม สัญญาในนามของสหกรณ์ รวมทั้งการดำเนินคดี
16. พิจารณางานนโยบายดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งระยะสั้น และระยะยาว

ธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์

เชียว บำรุงวงศ์ (2540ก) กล่าวถึง ธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ถือกำเนิดมาจากการที่บุคคลหลายคนซึ่งมีความประสงค์อย่างเดียวกันที่จะช่วยตนเองในทางการเงิน รวมกลุ่มกันเพื่อส่งเสริมการประหยัดและออมทรัพย์ และรวบรวมเงินออม เหล่านั้นเข้ากองกลาง เพื่อจัดการให้สมาชิกของกลุ่มซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้เงิน ได้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไข (รวมทั้งเงื่อนไขเวลา) ที่สมควร ตามหลักการช่วยเหลือซึ่งกันและกันหรือการร่วมมือกัน โดยทั่วไป อาจเห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มีธุรกิจจำกัดอยู่เฉพาะการเงิน แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ ความเจริญเติบโตอย่างมั่นคง และยั่งยืนของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์เรียกร้องให้สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินการอย่างอื่นที่ไม่ใช่ธุรกิจการเงินด้วย เช่น การให้การศึกษาแก่สมาชิกเยาวชน และประชาชนผู้สนใจการสหกรณ์ ตลอดจนการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนสังคม เป็นต้น เพราะฉะนั้น จึงอาจแบ่งธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ออกเป็นธุรกิจการเงิน และธุรกิจที่ไม่ใช่การเงิน ดังนี้

ธุรกิจการเงิน

ธุรกิจการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยทั่วไปได้แก่บริการส่งเสริมการออมทรัพย์ การให้เงินกู้ การกู้ยืมเงิน การลงทุนและการอำนวยความสะดวกทางการเงิน ซึ่งจะได้อธิบายตามลำดับ ต่อไป

1. บริการส่งเสริมการออมทรัพย์

(ก) การถือหุ้น

สมาชิกเท่านั้นสามารถถือหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ เพราะการถือหุ้นแสดงถึงความเป็นเจ้าของสหกรณ์ ตามปกติการถือหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ มี 2 กรณี คือ สหกรณ์สำหรับคนมีเงินเดือน และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

(ข) การรับเงินฝาก

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 (ปัจจุบัน พ.ร.บ. 2542) ซึ่งยังใช้บังคับอยู่ อนุญาตให้สหกรณ์รับเงินฝากได้จากสมาชิกเท่านั้น สหกรณ์จะรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เหตุผลประการหนึ่งของบทบัญญัติดังกล่าว เพราะเกรงว่า สหกรณ์จะรับฝากแข่งขันกับธนาคารออมสินของรัฐบาล แต่เมื่อมองลึก ๆ แล้ว ผู้บัญญัติกฎหมายคงไม่มีความมั่นใจว่า หากอนุญาตให้สหกรณ์รับเงินฝากจากบุคคลภายนอกด้วย

แล้ว สหกรณ์จะสามารถบริหารและคุ้มครองเงินฝากของประชาชนให้ปลอดภัยเช่นเดียวกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารพาณิชย์ได้หรือไม่ นั่นคือ เหตุผลเมื่อประมาณ 29-30 ปีมาแล้ว ในปัจจุบันนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์ก็นำระบบบัญชีสมัยใหม่ และเทคนิคการบริหารเงินเช่นเดียวกับสถาบันการเงินอื่น ๆ มาใช้แล้ว จึงน่าจะพิจารณาว่าสมควรอนุญาตให้สหกรณ์ออมทรัพย์รับเงินฝากจากบุคคลภายนอกได้ด้วยเช่นเดียวกับสหกรณ์ในต่างประเทศ เช่น ประเทศเยอรมนี แคนาดา ใต้หวัน และสหรัฐอเมริกา หรือไม่สหกรณ์ในประเทศต่าง อาจรับเงินฝากได้ดังนี้ คือ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ เงินฝากเผื่อเรียก และเงินฝากค้ำประกัน

(ค) การให้กู้เงิน

สหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไปให้เงินกู้แก่สมาชิกเป็นหลัก และอาจให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่นด้วยก็ได้ หากมีเงินทุนเหลือจากการให้กู้แก่สมาชิกแล้ว การให้เงินกู้ในกรณีหลังนี้ถือว่าเป็นการลงทุนของสหกรณ์

ตามปกติการให้เงินกู้แก่สมาชิกจะต้องมีความมุ่งหมาย “เฉพาะเพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์แก่สมาชิก” หรือเป็นเงินกู้เพื่อความมุ่งหมายที่ดี ซึ่งอาจแบ่งประเภทได้ดังนี้ คือ เงินกู้ที่ไม่ต้องมีหลักประกัน เงินกู้ที่ต้องมีหลักประกัน เงินกู้แบบเปิด และเงินกู้เพื่อการผลิต

2. การให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกทางการเงินอย่างอื่น

สหกรณ์เครดิตยูเนียนภายในโครงสร้างสหกรณ์เครดิตยูเนียนโลก ได้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีการสื่อสารในการให้บริการ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการเงินให้แก่สมาชิกอย่างกว้างขวางและหลากหลาย ดังนี้ คือ บัญชีเงินฝากที่ไร้เช็ค การฝากและจ่ายเงินโดยอัตโนมัติ การธนาคารทางโทรศัพท์ หรือคอมพิวเตอร์ บัตรเงินค่านและสาขาร่วม หรือเช็คเดินทาง

ธุรกิจที่ไม่ใช่การเงิน

ธุรกิจที่ไม่ใช่การเงิน ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์อำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกส่วนใหญ่กับการให้การศึกษาและบริการพิเศษอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. การให้การศึกษาแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป

เพื่อช่วยสมาชิกให้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นแก่การจัดการทรัพยากรการเงินของเขา และปลูกฝังหรือเสริมสร้างนิสัยการออมทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ สหกรณ์ออมทรัพย์จะแจกจ่ายเอกสารเผยแพร่ชนิดต่าง ๆ เช่น จดหมายข่าว นิตยสาร วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

2. การให้ข่าวสารและบริการเกี่ยวกับการซื้อ

สหกรณ์ออมทรัพย์อาจจัดห้องสมุดรวบรวมหนังสือประเภทต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในการตัดสินใจซื้อสินค้าสำคัญ ๆ หรือมีค่าสูง เช่น รถยนต์ หนังสือใน

ห้องสมุด อาจให้คำแนะนำเกี่ยวกับการต่อรองราคาหรือข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบการขายของบริษัทผู้ขาย รายการราคาการประเมินคุณภาพ และรายการยนต์ใช้แล้ว เป็นต้น บางสหกรณ์อาจมีขานาญการซึ่งพร้อมที่จะให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการซื้อหาสินค้าเฉพาะอย่าง

หน่วยบริการการจัดซื้อจะช่วยสมาชิกให้สามารถซื้อสินค้าในราคาที่สมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าที่มีราคาแพง และถ้าสมาชิกผู้ซื้อมีความต้องการเงินจำนวนหนึ่งเพื่อชำระมูลค่าสินค้าหน่วยบริการจัดซื้อก็จะแนะนำวิธีที่จะได้รับเงินกู้จากสหกรณ์โดยสะดวกด้วย

3. การให้คำปรึกษาทางการเงิน

เมื่อสมาชิกประสบปัญหาทางการเงิน ที่ปรึกษาทางการเงินของสหกรณ์ก็อาจจะช่วยได้มากในหลายกรณี การให้คำปรึกษาเป็นสิ่งจำเป็นเมื่อสมาชิกถูกปฏิเสธคำขอกู้ เพราะเหตุมีหนี้เงินกู้ค้างเหลืออยู่ที่สหกรณ์หลายรายแล้ว ที่ปรึกษาจะช่วยเหลือสมาชิกให้ทำประมาณการใช้จ่ายเงิน

4. การรับฝากของมีค่า

สหกรณ์ออมทรัพย์อาจรับฝากของมีค่าไว้ในตู้নিরক্ষ ๓ สำนักงานของสหกรณ์ก็ได้ หากมีอุปสงค์เพียงพอสิ่งของที่ฝากส่วนมากมักจะเป็นอัญมณี หรือเอกสารสำคัญ เช่น โฉนดและหนังสือสัญญา เป็นต้น ซึ่งสหกรณ์จะเก็บรักษาไว้ในช่องเก็บเฉพาะตัวผู้ฝาก เป็นรายคน โดยผู้ฝากเสียค่าเช่าช่องเก็บในอัตราซึ่งกำหนดตามขนาดของช่องเก็บนั้น

5. โปรแกรมสำหรับสมาชิกอาวุโส

สมาชิกอาวุโสมักจะออมเงินมากกว่าผู้เงิน พวกเขาจึงเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญเพื่อที่จะรักษามูลค่าสมาชิกอาวุโสและดึงดูดเงินฝากจากเขา สหกรณ์ออมทรัพย์บางแห่งจัดโปรแกรมพิเศษที่เรียกร้องความสนใจจากกลุ่มอายุนี เช่น การรับฝากเงินออมทรัพย์พิเศษสำหรับผู้สูงอายุ

6. การจัดงานสังคม การจัดพิมพ์เอกสารพิเศษ และบริการอื่น ๆ เป็นต้นบริการสำหรับเยาวชน

สหกรณ์ออมทรัพย์ให้ความรู้และปลูกฝังนิสัยการออมและการใช้เงินอย่างฉลาดแก่ประชาชน โดยการปฏิบัติสมาชิกที่ดีของสหกรณ์ยังเป็นสมาชิกมานาน ก็จะต้องประสบความสำเร็จในการจัดการทางการเงินของเขา สหกรณ์จึงควรจัดบริการพิเศษให้แก่เยาวชนเพื่อให้ความรู้ และปลูกฝังนิสัย ดังกล่าวตั้งแต่เยาว์วัย

7. การจัดสวัสดิการสำหรับสมาชิกและครอบครัว

สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยส่วนมากได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการขึ้นโดยจัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปี และอาจให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีสมทบ โดยอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ วัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการก็มีหลากหลายสุดแล้วแต่สหกรณ์ บางสหกรณ์ได้กำหนดหนี้กับสหกรณ์ แล้วจ่ายส่วนที่เหลือให้แก่ผู้รับประโยชน์ จำนวนเงินสวัสดิการแต่ละรายที่

จ่ายให้แก่ผู้รับประโยชน์ในบางสหกรณ์ก็จ่ายอัตราเดียว เช่น รายละ 50,000 บาท หรือ 100,000 บาท แต่บางสหกรณ์ให้จ่ายลดหลั่นกันตามอายุการเป็นสมาชิก เช่น อายุการเป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่ถึง 5 ปี จ่าย 50,000 บาท อายุการเป็นสมาชิก 5 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี จ่าย 80,000 บาท อายุการเป็นสมาชิก 15 ปีขึ้นไป จ่าย 100,000 บาท

8. การช่วยเหลือชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

สหกรณ์ออมทรัพย์ก็เช่นเดียวกับสหกรณ์ประเภทอื่น แม้ว่าจะมีความมุ่งหมายในทางธุรกิจแต่หลักการและวิธีการดำเนินงานสหกรณ์ย่อมมีวัตถุประสงค์ในทางสังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย กล่าวคือ การสร้างความสามัคคีสมานฉันท์ระหว่างเพื่อนมนุษย์และดูแลในเรื่องสิ่งแวดล้อม ดังปรากฏในหลักการสหกรณ์ข้อ 7 ว่าด้วย ความเอื้ออาทรต่อสังคมว่า “สหกรณ์พึงดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ

การวัดความสำเร็จของสหกรณ์

สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย, 2542) ในการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นมักมีกลุ่มบุคคลอยู่ 3 ฝ่าย ซึ่งมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารคือ สมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ สมาชิกเป็นฝ่ายใช้อำนาจสูงสุดโดยผ่านทางที่ประชุมใหญ่ เพื่อกำหนดนโยบายทั่วไป แล้วมอบหมายอำนาจต่อให้คณะกรรมการดำเนินการนำไปปฏิบัติ คณะกรรมการดำเนินการจะเป็นฝ่ายควบคุมกิจการ จัดจ้าง และอำนวยความสะดวกพร้อมเสนอรายงานต่อสมาชิก ส่วนผู้จัดการจะเป็นฝ่ายที่ทำหน้าที่บริหารนโยบายภายใต้การอำนวยความสะดวกของคณะกรรมการปฏิบัติภารกิจประจำวันของสหกรณ์

การชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท (2540) กล่าวถึง การพิจารณาเครื่องชี้วัดความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์บ่อเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์อันพึงประสงค์หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การชี้ให้เห็นถึงเป้าหมายในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ นั่นเอง โดยทั่วไปการจัดความสำเร็จของสถาบันการเงิน จะมุ่งประเด็นไปที่ความสำเร็จในเชิงธุรกิจ ซึ่งมักจะพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- ความสามารถในการทำกำไร (profitability)
- ความมั่นคงทางการเงิน (security)
- ความคล่องตัว (liquidity)
- ความมีเสถียรภาพ (stability)

การวัดความสำเร็จของสหกรณ์นอกจากจะต้องพิจารณาความสำเร็จในเชิงธุรกิจแล้ว ยังต้องมีการพิจารณาถึงความสำเร็จในทางสังคมตามหลักการสหกรณ์ด้วย ซึ่งจะมุ่งเน้นไปที่ประโยชน์อันพึงมีต่อสมาชิก ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมซึ่งความพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- การมีส่วนร่วมของสมาชิกในธุรกิจและการดำเนินงานของสหกรณ์
 - การพัฒนาการดำเนินงานและธุรกิจของสหกรณ์เพื่อประโยชน์แก่สมาชิก
 - การจัดสรรผลประโยชน์ (กำไร) แก่สมาชิก
 - การให้บริการด้านการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรและสมาชิกสหกรณ์
 - การจัด (ให้) สวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว
 - การดำเนินกิจการของสหกรณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและครอบครัว
 - การดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์ในการพัฒนาชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม
- ในปัจจุบันกรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ส่งเสริมกำกับดูแล การดำเนินงานของสหกรณ์ ก็ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา “สหกรณ์ออมทรัพย์ดีเด่น” ไว้ด้วย

การจัดการ

ได้มีการให้ความหมายคำว่า การจัดการ ไว้ดังต่อไปนี้

พสุ สัตถาภรณ์ (2533) กล่าวว่า การจัดการสหกรณ์คือ การกระทำที่รวบรวม ความคิด วิธีปฏิบัติ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทำงานในด้านการผลิต การขาย และการบริการ โดยอาศัยหลักการสหกรณ์ที่สำคัญเป็นแนวทาง หลักสหกรณ์ที่สำคัญที่ผู้บริหารงานสหกรณ์จำเป็นต้องรู้และอาศัยเป็นแนวทางในการจัดการ ก็คือ หลักการสหกรณ์นั่นเอง

กระบวนการจัดการสหกรณ์

การจัดการสหกรณ์หรือการจัดการธุรกิจอื่นใดต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เราเรียกว่า ปัจจัยเหล่านี้ว่าปัจจัยนำเข้า Input ซึ่งมีอยู่จำกัด ทำอย่างไร ผู้บริหารจึงจะผสมผสานให้ปัจจัยหรือทรัพยากรเหล่านี้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การผสมผสานนั้นก็โดยผ่านกระบวนการจัดการ ซึ่งได้แก่ การวางแผน การจัดบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การควบคุมงาน นั่นเอง เพื่อที่จะได้ผลลัพธ์ออกมาซึ่งเรียกว่า Output ซึ่งจะต้องเป็นผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด และพึงพอใจ ผลลัพธ์จากการบริหารหรือการจัดการสหกรณ์ ก็คือ การบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการสหกรณ์

วัตถุประสงค์ในการจัดการสหกรณ์มี 2 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ในทางเศรษฐกิจ คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ได้แก่ ความสำเร็จในด้านธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจการซื้อ เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์ในทางสหกรณ์ คือ ความสำเร็จในฐานะที่เป็นองค์การสหกรณ์ ซึ่งได้ดำเนินการตามอุดมการณ์ หลักและวิธีการสหกรณ์อย่างเคร่งครัด เราอาจพิจารณาได้จากการบริหารงานเป็นไปตามหลักประชาธิปไตยหรือไม่ เช่น การลงคะแนนเสียงของสมาชิกโดยใช้หลัก one man one vote การเลือกตั้งผลกำไรให้แก่สมาชิกตามส่วนแห่งธุรกิจ การจัดประชุมใหญ่ การให้การสนับสนุนของสมาชิกสหกรณ์มีมากน้อยเพียงใด

บทบาทของกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อการจัดการสหกรณ์

ในการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับกลุ่มบุคคล 3 ฝ่าย คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ อันได้แก่ ผู้จัดการ และพนักงาน สหกรณ์ระดับสูง ระดับหัวหน้าแผนก

สมาชิกสหกรณ์สามารถทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดการได้ดังนี้

1. ต้องสนใจการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินการ
2. ให้ความสนใจกับการดำเนินธุรกิจแบบสหกรณ์ยอมรับข้อจำกัดต่าง ๆ ของสหกรณ์และไม่มุ่งหวังผลเกินไปจนสหกรณ์ไม่สามารถทำได้
3. มีความรักคือสหกรณ์ของตน ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรติดคอธุรกิจกับพ่อค้าเป็นอันขาด
4. ยินดีเข้าร่วมประชุมใหญ่ทุกครั้ง
5. ไม่เข้าไปก้าวก่ายในการจัดการสหกรณ์ ถ้ามีปัญหาอะไรให้ติดต่อตัวผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
6. ให้ความสนใจในการเลือกคณะกรรมการดำเนินการที่มีความสามารถ และน่าเชื่อถือ

7. ลงทุนซื้อหุ้นและฝากเงินเพื่อเพิ่มทุนให้สหกรณ์

ในส่วนที่เป็นภาระของคณะกรรมการดำเนินการนั้น คณะกรรมการดำเนินการจะต้องกำหนดว่าสหกรณ์ควรจะดำเนินงานอย่างไร จึงจะสอดคล้องกับนโยบายที่สมาชิกกำหนดและเป็นประโยชน์แก่สมาชิกมากที่สุด เช่นเดียวกับสมาชิกซึ่งจะต้องใช้อำนาจของเขาผ่านที่ประชุมใหญ่เท่านั้น กรรมการดำเนินการแต่ละท่านไม่มีอำนาจโดยเอกเทศ ต้องทำในฐานะคณะกรรมการดำเนินการเท่านั้น เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจเป็นเรื่อง ๆ ไปจากคณะกรรมการดำเนินการ

เพื่อให้การจัดการสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการดำเนินการควรทำดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการในเรื่องการรับสมาชิก และเมื่อสมาชิกออกจากสมาชิกภาพ
2. ควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์

3. กำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์
4. ดำเนินการเรื่องการจ้างและเลิกจ้างพนักงานสหกรณ์ รวมทั้งตัวผู้จัดการ
5. จัดให้มีการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีและการเงิน
6. อนุมัติการทำสัญญาทางธุรกิจกับผู้แทนจำหน่ายหรือผู้ค้าส่ง
7. ตรวจสอบกิจการอย่างเพียงพอเพื่อให้แน่ใจว่า ผู้จัดการได้ทำตามนโยบายของสหกรณ์
8. ประเมินผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ หรือผลการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงธุรกิจสหกรณ์ให้ดีขึ้น

การจัดการสหกรณ์ เป็นเรื่องของการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ ในด้านต่าง ๆ ซึ่งถ้าจะกล่าวรวม ๆ กันไปสหกรณ์แต่ละประเภทก็อาจจะเกี่ยวข้องกับการจัดการ ในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. การจัดการหรือการบริหารด้านเงินทุน ได้แก่
 - การจัดหาเงินทุน
 - การให้สมาชิกซื้อหุ้น
 - การรับฝากเงิน
 - การกู้ยืม
 - การจัดสรรกำไรเป็นเงินสำรอง
 - โดยการรับบริจาค
2. การจัดการสินเชื่อ
 - การให้เงินกู้ระยะสั้น
 - การให้เงินกู้ระยะปานกลาง
 - การให้เงินกู้ระยะยาว
3. การจัดการด้านการผลิต โดยการผลิตสินค้าและบริการ
 - การผลิตสินค้า
 - สมาชิกเป็นผู้ผลิต
 - สหกรณ์เป็นผู้ผลิต
4. การบริการการตลาด โดยสหกรณ์เป็นผู้รวบรวมผลิตผลมาจำหน่าย และผลิตผลที่สหกรณ์ผลิตขึ้นเอง
5. การบริหารงานบุคคล โดยที่ประชุมใหญ่เลือกตั้ง คณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการดำเนินการจัดจ้างผู้จัดการและพนักงาน ผู้จัดการบังคับบัญชาพนักงาน

6. การจัดการด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการเงิน การบัญชี การพัสดุ การจัดการสินค้าคงคลัง เป็นต้น การจัดการดังกล่าวผู้บริหารหรือผู้จัดการจะต้องทำหน้าที่ในการจัดการที่เรียกว่า Function of management หรือกระบวนการของการจัดการ ได้แก่

- การวางแผน
- การจัดองค์การ
- การจัดบุคคล
- การอำนวยการ
- การประสานงาน
- การควบคุมงาน

1. การวางแผน หมายถึง การกำหนดการกระทำไว้ล่วงหน้า ทั้งโดยใช้ความรู้ทางวิชาการและวิจารณ์เหตุการณณ์ในอนาคต แล้วกำหนดวิธีปฏิบัติขึ้นไว้ให้ถูกต้องเหมาะสมและมีเหตุผล เพื่อกำหนดว่าจะทำอะไร ใครเป็นผู้ดำเนินการจะดำเนินการอย่างไร เพราะฉะนั้น การวางแผนจึงหมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีปฏิบัติเป็นการล่วงหน้า เพื่อความสำเร็จตามความต้องการ การวางแผนจึงเป็นกระบวนการคิดพิจารณา การใช้ดุลยพินิจ และการตัดสินใจ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการพิจารณาว่าจากจุดขึ้นของการดำเนินธุรกิจที่ได้รับความสำเร็จ สหกรณ์ต้องการบรรลุถึงจุดใดในระยะเวลาที่กำหนด การวางแผน อาจจะเป็นระยะเวลายาว ระยะปานกลาง ระยะยาว ดังนั้นการวางแผนจึงเกี่ยวข้องกับ

- 1) การพิจารณาสถานการณ์ปัจจุบันของสหกรณ์
- 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะสั้นและระยะปานกลาง ระยะยาว
- 3) การวางนโยบาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์
- 4) การพัฒนากลยุทธ์ และแผนปฏิบัติต่าง ๆ ของสหกรณ์

การวางแผนจะต้องดำเนินการอย่างมีระบบมีเป้าหมายที่แน่นอน มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล มีการกำหนดตัวบุคคลที่จะปฏิบัติงาน ตลอดจนกำหนดงบประมาณที่จะต้องใช้เวลา และรายละเอียดที่ต้องปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดหน่วยงานหรือผู้ที่รับผิดชอบ

การจัดการสหกรณ์ทุกแผนกจะต้องมีการเตรียมแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เช่น แผนกซื้อจะต้องวางแผนว่าจะซื้ออะไรมาจำหน่ายจำนวนเท่าใด เวลาไหน และต้องใช้งบประมาณเท่าใด ซึ่งสหกรณ์จะต้องวางแผนไว้ต้นปี ฉะนั้น การวางแผนจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นอันมาก

2. การจัดองค์การ หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่การงานบุคคล และทรัพยากรบริหารอื่น ๆ ในสหกรณ์ให้สามารถดำเนินงานการได้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

การจัดองค์การในสหกรณ์จึงหมายถึง การกำหนดกิจกรรมที่ต้องการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของสหกรณ์และการดำเนินแผนปฏิบัติ การจัดกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องการมอบหมายกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวให้แผนกต่าง ๆ และพนักงานสหกรณ์ การมอบหมายอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจกรรมและการจัดให้มีการประสานงานระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ในแนวนิ่งและในแนวราบ ผู้จัดการทุกคนจะต้องตัดสินใจว่ากิจกรรมใดควรปฏิบัติในแผนกใดของตน เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

ดังนั้น การจัดองค์การที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของสหกรณ์จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

- 1) ทำให้การบริหารงานของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2) ทำให้งานทุกอย่างในสหกรณ์ดำเนินไปด้วยความสำเร็จด้วยดี
 - 3) ทำให้ประหยัดและคุ้มค่าเพราะไม่เกิดปัญหาความซ้ำซ้อน และความล่าช้า
 - 4) ทำให้สหกรณ์สามารถพัฒนาและเจริญเติบโตต่อไป
 - 5) ทำให้ทุกคนในสหกรณ์เกิดความร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน
 - 6) ทำให้พนักงานและทุกคนในสหกรณ์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
3. การจัดเกี่ยวกับบุคคล หมายถึง การบริหารบุคคล ซึ่งได้แก่การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุเข้าทำงาน การพัฒนา หรือส่งเสริมสมรรถภาพในการทำงาน ตลอดจนการบำรุงรักษา หรือธำรงบุคคลไว้ให้อยู่กับองค์การนาน ๆ

4. การอำนวยการ หมายถึง การจัดการหรือบริหารกิจกรรม หรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้ ผู้ร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การพบกับความสำเร็จในระยะสั้น และระยะยาว สำหรับในสหกรณ์จะเห็นว่า หน้าที่ในการอำนวยการเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารระดับต่าง ๆ นับตั้งแต่คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ผู้จัดการและหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าแผนกต่าง ๆ ลักษณะของงานอำนวยการที่ดี ควรจะมีลักษณะดังนี้

1) ควรเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง กล่าวคือ ให้ผู้บริหารในฐานะผู้สั่งการและผู้ได้บังคับบัญชา หรือลูกจ้างคนงานในฐานะผู้รับคำสั่งมีโอกาสซักถามและตอบคำถามซึ่งกันและกัน

2) การสั่งการใด ๆ ควรสั่งให้ชัดเจนว่าจะมอบหมายให้ใครทำอะไร เมื่อใดที่ไหน และควรทำอย่างไร

3) การสั่งการควรสั่งในเรื่องที่เป็นไปได้ ไม่เกินความสามารถของผู้ได้บังคับบัญชาว่า สามารถดำเนินการตามที่สั่งได้เพียงใด

4) การอำนวยความสะดวกหรือการสั่งการจะต้อง พิจารณาตามสภาพของ เรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ก่อนว่ามีสภาพเป็นอย่างไร เมื่อศึกษาแล้วจึงค่อย ดำเนินการสั่งการ

5. การประสานงาน หมายถึง การจัดระเบียบการทำงาน เพื่อให้ส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมกันและทำหน้าที่ต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทำงานขัดแย้ง หรือ ข้ำซ้อนกัน หรือเหลื่อมล้ำ ก้าวถ่างกัน อย่างสมานฉันท์ และมีประสิทธิภาพ

6. การควบคุม คือ กระบวนการหรือวิธีการที่จะทำให้งานที่กำหนดไว้ไปสู่ ความสำเร็จตามทิศทางที่ตั้งไว้ โดยการตรวจสอบ ติดตาม วัดผลงาน ประเมินค่าผลงานที่ปฏิบัติ และหาวิธีการแก้ไขเพื่อให้ขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายตามแผนการและ มาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้งานเกิดผลสำเร็จเป็นที่พอใจ คือ มีประสิทธิภาพ ประหยัดและตรงตามเวลา ที่ต้องการ

แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมาย

สุพจน์ บุญธรรม (2542) สรุปว่าความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะที่ไม่ประเมินค่าก่อนที่จะตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น ในเรื่องนั้นๆ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลไม่มี ผลผูกพัน ว่าผิดหรือถูก เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย พอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งบุคคลแสดงออกด้วยคำพูด การเขียน หรือพฤติกรรม และความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงออกมานั้นย่อมแตกต่างกัน

สมิตร ชัยเขตร์ (2545) สรุปว่าความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อ สิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ ซึ่งแต่ละบุคคลแสดงออกเหมือนกันหรือ ไม่เหมือนกัน ก็ได้

ความสำคัญของความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาหาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่าง ๆ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ระบบงานรวมถึงในการฝึกหัดทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความ เรียบร้อยและเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

วันเพ็ญ พัทธนา (2540) กล่าวว่าความคิดเห็นโดยทั่วไปต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูง ต่ำ มาก น้อย

วิธีวัดความคิดเห็นโดยมากจะใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยผู้ที่ตอบคำถาม เลือกตอบแบบสอบถาม

การวัดความคิดเห็น (opinion measurement)

เนื่องจากความคิดเห็นจะส่งผลถึงทัศนคติและการแสดงออกพฤติกรรมของเจ้าของความคิด การวัดระดับความคิดเห็นจะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทาง หรือนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนรวมได้

การวัดความคิดเห็น ทัศนคติ แรงจูงใจ และค่านิยม ได้มีการสร้างแบบทดสอบ สำหรับวัดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว แต่ยังไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างเด็ดขาดเพราะมีบางส่วนที่ซ้ำซ้อนกันอยู่ การวัดความคิดเห็นส่วนใหญ่แล้วยังไม่มีการแบ่งแยกออกจากทัศนคติอย่างชัดเจน และมีบ่อยครั้งที่คำทั้งสองถูกใช้สลับกัน แต่อย่างไรก็ตาม การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นการถามสิ่งที่เหมาะสมเจาะจง เช่น การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น ซึ่งผลที่ได้ออกมาจากการสอบถามความคิดเห็นเหล่านี้ จะเป็นตัวชี้ความพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยินดี เจ้าแก้ว (2528) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรม ความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ของสมาชิกสหกรณ์ที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์กรูบรัมย์ จำกัด จังหวัดบุรีรัมย์ วัดอุปสงค์ของการวิจัยเพื่อดูผลการดำเนินงานและศึกษาพฤติกรรมความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ การศึกษาครั้งนี้ใช้การทดสอบแบบวัดทัศนคติ ความคิดเห็นแบบ T-test และไคสแควร์ และวัดความสำเร็จของการดำเนินงานโดยใช้แสดงในรูปของอัตราส่วน (Ratio) ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในระดับสูงมาก สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจอำนาจหน้าที่ และการสั่งการ อายุ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ และระยะเวลาเป็นสมาชิกนั้น ไม่มีผลต่อพฤติกรรมความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจของสมาชิก และกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์

ไพโรจน์ ขวนกะเปา (2533) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้และทัศนคติของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสิงห์บุรี จำกัด เพื่อต้องการทราบถึงสถานภาพส่วนบุคคลของสมาชิก ความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ของสมาชิก ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนบุคคลและความรู้ความเข้าใจในหลักวิธีการสหกรณ์กับทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

การศึกษาโดยทำการสุ่มตัวอย่างประชากรจากสมาชิกโดยวิธีการสุ่มแบบ stratified random sampling การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามให้สมาชิกตอบแล้วนำมาวิเคราะห์และแปลผล สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีรายได้จากเงินเดือนจากราชการอย่างเดียว มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ในระดับค่อนข้างน้อย สมาชิกมีทัศนคติที่เห็นด้วยในระดับปานกลางต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการดำเนินการเกี่ยวกับหุ้นมากที่สุด และทัศนคติตรงกันข้ามกับผลตอบแทนในการบริหารและการจัดการมากที่สุด สถานภาพส่วนบุคคลและความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการดำเนินงานของสหกรณ์ในหลายด้านทั้งในด้านบวกและด้านตรงกันข้าม

นคร ภู่วรค์ (2545) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแม่ฮ่องสอน จำกัด เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยทำการสุ่มตัวอย่างประชากรจากสมาชิก ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น พบว่า สมาชิก มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแม่ฮ่องสอน จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยสมาชิกส่วนใหญ่ประสงค์ให้เพิ่มวงเงินกู้สามัญ และวงเงินกู้ฉุกเฉินให้มากขึ้น โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการกู้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกด้วย สหกรณ์ควรมหาแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำ เพื่อที่สหกรณ์สามารถให้สมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์ได้ ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ สหกรณ์ควรมีความโปร่งใสในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ควรจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์โดยใช้ระบบอัตราเลือกตั้ง เพื่อความสุจริตและยุติธรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

อายุ, เพศ, ระดับการศึกษา, ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก, รายได้ และบริการของสหกรณ์ที่สมาชิกใช้บริการ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์
พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ รวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคาร
ออมสิน จำกัด จำนวนสมาชิกทั้งหมด 1,719 คน ประจำอยู่ ณ 24 ฝ่าย 7 สำนัก

ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็น
สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ที่ประจำในฝ่ายและสำนัก จำนวน 1,719
คน และเนื่องจากประชากรมีจำนวนมาก ผู้วิจัยไม่สามารถรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด
ได้ ดังนั้น จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ซึ่งมีวิธีการและ
ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลของสมาชิกที่มีอยู่แต่ละฝ่ายและสำนักต่าง ๆ มาเป็นตัวแทน
ประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้สมาชิกที่ประจำอยู่ในฝ่ายและสำนักต่าง ๆ ที่จะทำการศึกษาแล้ว
จำนวนประชากรที่จะนำมาใช้ในการวิจัยมีจำนวนที่แน่นอนจึงใช้สูตรของยามานะ (Yamane, T.,
1973 อ้างใน นำชัย ทนุผล, 2535: 54) กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้
เกิด 0.05 หรือ ร้อยละ 5 หมายความว่า ประชากรตัวอย่าง 100 คน จะเกิดความคลาดเคลื่อนของการ
สุ่มตัวอย่าง 5 คน ตามสูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร (1,719)

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (0.05)

แทนค่า

$$n = \frac{1,719}{1 + 1,719(0.05)^2}$$

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,719}{5.30} \\ &= 324.34 \end{aligned}$$

จึงกำหนดให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง = 325 คน

ขั้นตอนที่ 3 สมาชิกที่อยู่ในสำนักงานใหญ่มีรายละเอียดจำนวนตัวอย่างแต่ละฝ่าย แต่ละสำนักแสดงในตาราง 1 ซึ่งได้คำนวณตามสูตรของ กัลยา วาณิชบัญชา (2545) ดังนี้

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

n = ขนาดของตัวอย่าง

N_i = จำนวนประชากรทั้งหมด

N = จำนวนประชากรในแต่ละประเภท

n_i = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภท

i = 1, 2, 3,, 8

และได้ยกตัวอย่างการคำนวณ จำนวนตัวอย่างของฝ่ายบริหารความเสี่ยงไว้ดังนี้

$$n = \frac{325 * 27}{1,719}$$

$$n = 5 \text{ คน}$$

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อคำนวณได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละฝ่ายและสำนักแล้ว ทำการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่เจาะจงแล้วจนครบ จำนวน 325 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ฝ่าย/สำนัก	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
ฝ่ายบริหารความเสี่ยง	27	5
ฝ่ายตรวจสอบภายใน	101	18
ฝ่ายทรัพยากรบุคคล	110	20
ฝ่ายการบัญชี	113	20
ฝ่ายการลงทุน	21	4
ฝ่ายบริหารเงิน	54	10
ฝ่ายสินเชื่อภาครัฐและธุรกิจรายใหญ่	11	2
ฝ่ายสินเชื่อนโยบายรัฐ	26	5
ฝ่ายบริการกลาง	199	37
ฝ่ายปฏิบัติการกลาง	57	10
ฝ่ายปฏิบัติการสินเชื่อ	55	10
ฝ่ายพัฒนาหนี้	22	4
ฝ่ายจัดการทรัพย์สิน	24	5
ฝ่ายธุรกิจบริการและอิเล็กทรอนิกส์	66	12
ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ	205	38
ฝ่ายระบบงานสารสนเทศ	94	17
ฝ่ายวางแผนและจัดการเทคโนโลยีฯ	33	6
ฝ่ายสินเชื่อเพื่อสังคมและชุมชน	41	7
ฝ่ายการสลากออมสินและเงินฝาก	114	21
ฝ่ายสงเคราะห์ชีวิต	103	18
ฝ่ายสินเชื่อเคหะ	23	4
ฝ่ายสินเชื่อธุรกิจ	30	5
ฝ่ายสินเชื่อ	19	3
ฝ่ายกฎหมาย	53	9
สำนักธุรกิจต่างประเทศ	6	1
สำนักปรับหนี้สินภาคประชาชน	13	2

ตาราง 1 (ต่อ)

ฝ่าย/สำนัก	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
สำนักพัฒนาสังคมและชุมชน	28	5
สำนักกลยุทธ์และแผนงาน	65	11
สำนักกำกับข้อกำหนดและจรรยาบรรณ	2	2
สำนักผู้อำนวยการ	38	7
สำนักสื่อสารองค์กร	38	7
รวม	1,719	325

ที่มา: รายงานข้อมูลประจำเดือน (กองแผนงานบุคคล, 2547)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพการสมรส ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก รายได้ และบริการของสหกรณ์ที่สมาชิกเคยใช้บริการ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์ ออมทรัพย์ ด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

การทดสอบเครื่องมือ

นำแบบสอบถามไปทดสอบกับสมาชิกที่มาใช้บริการที่สหกรณ์ออมทรัพย์ พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่ม 20 ราย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดและครอบคลุมรายละเอียดต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการวิจัยอย่างทั่วถึง

โดยใช้วิธีหาความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ อัลฟา ของ คอนบารท (Cronbach is Alpha) (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2546) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณคือ

$$r_{\alpha} = \left(\frac{n}{n-1} \right) \left(\frac{1 - \sum \sigma_i^2}{\sigma_o^2} \right)$$

โดยที่ r_{α} = ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
 n = จำนวนข้อคำถาม
 σ_o^2 = ค่าความแปรปรวนของค่าที่ได้ทั้งหมด
 σ_i^2 = ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามที่ i

ผลที่ได้จากการทดสอบพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.8665 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อความในแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ มีความเที่ยงน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ทั้งนี้เพราะค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้สูงกว่า 0.70 (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) แบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8665

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) คือ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) คือ ข้อมูลที่ได้จากคำรา เอกสารทางวิชาการ

ตลอดจนรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ขอความร่วมมือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ซึ่งประจำที่สำนักงานใหญ่ เพื่อขอข้อมูลและสอบถามตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรม SPSS และโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Window Excel สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ แบ่งเป็น

1. ค่าเฉลี่ยร้อยละ (percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ในการจัดลำดับชั้นของลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลเป็นการจัดตำแหน่งหรือเปรียบเทียบข้อมูล
2. ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและกระจายข้อมูลของลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล
3. ระดับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด สำนักงานใหญ่ โดยใช้วิธีคำนวณค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (Weigh Mean Score) (จรัส กาใหญ่, 2527)

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

เมื่อ WMS = คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น

f_1 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง

f_2 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่าเห็นด้วย

f_3 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่าไม่แน่ใจ

f_4 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่าไม่เห็นด้วย

f_5 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

TNR = จำนวนผู้ที่ให้ข้อมูลทั้งหมด

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยใช้แบบสอบถามจากสมาชิกที่มีความคิดเห็นในระดับต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริงในระดับต่าง ๆ โดยกำหนดระดับความคิดเห็น และค่าคะแนนในแต่ละระดับ (จรัส กาใหญ่, 2527) ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

การประเมินระดับความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ และค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มรวม (mean of combined group) ของแต่ละด้านใช้เกณฑ์การแปลความหมายความคิดเห็นแบ่งช่วงได้ 5 ระดับ โดยคำนวณจากสูตร

$$\begin{aligned}\text{อินตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการแบ่ง}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80\end{aligned}$$

จากนั้นผู้วิจัย นำคะแนนที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลมาคำนวณน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score) โดยมีเกณฑ์การตัดสินใจค่าคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล (จรัส กาใหญ่, 2527) ดังนี้ คือ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.41 – 4.20	เห็นด้วย
2.61 – 3.40	ไม่แน่ใจ
1.81 – 2.60	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. สำหรับการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ โดยเลือกคำตอบในแบบสอบถามเป็นลักษณะเชิงพรรณนา จึงใช้ค่าร้อยละ และความถี่ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การทดสอบความเป็นอิสระ (test of independence)

การทดสอบความเป็นอิสระเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว โดยมีสมมติฐาน ดังนี้

H_0 : ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบความเป็นอิสระ คือ (กานดา พูนลาภทวี, 2532)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

$$df = (r-1)(c-1)$$

เมื่อ O_{ij} คือ ความถี่ที่ได้จากการสังเกตในแถวที่ i คอลัมน์ที่ j

E_{ij} คือ ความถี่ที่ควรจะเป็นในแถวที่ i คอลัมน์ที่ j

$$E_{ij} = \frac{n_{i.} \cdot n_{.j}}{N}$$

$n_{i.}$ คือ ความถี่รวมในแถวที่ i

$n_{.j}$ คือ ความถี่รวมในคอลัมน์ที่ j

N คือ ความถี่รวมทั้งหมด

r คือ จำนวนแถว

c คือ จำนวนคอลัมน์

$\sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c$ คือ ผลรวมของทั้งหมดทุกแถวและทุกคอลัมน์

df คือ ชั้นความเป็นอิสระ (degree of freedom)

การยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานโดยนำค่า χ^2 ที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับค่า

ค่า χ^2 ในตารางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของ สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด มีรายละเอียด ดังนี้

เพศ

ผลการศึกษาตามตาราง 2 พบว่าสมาชิกสหกรณ์ฯ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 และเพศชาย จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9 เนื่องจากตามระเบียบในการรับสมาชิกสหกรณ์ฯ ไม่จำกัดเพศ ดังนั้นเพศหญิงและเพศชายสามารถเข้ามาเป็นสมาชิกได้ เพราะการคัดเลือกเข้าเป็นพนักงานธนาคารฯ จะคัดเลือกตามลำดับคะแนนที่สอบได้ ซึ่งสัดส่วนตามบัญชีจะเป็นเพศหญิงร้อยละ 60 และเพศชาย ร้อยละ 40

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของเพศสมาชิกจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	159	48.9
หญิง	166	51.1
รวม	325	100.0

อายุ

ผลการศึกษาดังตาราง 3 พบว่าสมาชิกสหกรณ์ฯ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31 – 35 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2 ซึ่งจากการสำรวจในเบื้องต้นพบว่าเมื่อประมาณ พ.ศ. 2535 – 2536 ธนาคารออมสินรับสมัครพนักงานใหม่ จำนวน 2500 คน ทั่วประเทศ บรรจุที่ ส่วนกลาง ประมาณ 500 คน และพนักงานกลุ่มนี้สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่เริ่มแรกของการ เข้าเป็นพนักงานธนาคารฯ รองลงมาอายุระหว่าง 36 – 40 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 อายุระหว่าง 41 – 45 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 อายุน้อยกว่า 31 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 อายุระหว่าง 46 – 50 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 และมากกว่า 55 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 37 ปี เนื่องจากสมาชิกมีประสบการณ์การทำงานที่มี ระยะเวลาาน และได้ใช้บริการกับสหกรณ์

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 31	14	4.8
31-35	112	38.2
36-40	80	27.3
41-45	74	25.3
46-50	9	3.1
มากกว่า 50	4	1.3
สูงสุด 57 ปี		
ต่ำสุด 27 ปี		
เฉลี่ย 37 ปี		
รวม	293	100.0

หมายเหตุ: ผู้ไม่ให้ข้อมูล จำนวน 32 คน

สถานภาพ

ผลการศึกษาตามตาราง 4 พบว่าสมาชิกสหกรณ์ฯ ส่วนใหญ่เป็นโสด จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 เนื่องจากการรับสมัครพนักงานใหม่ในส่วนงานต่าง ๆ จำนวนมาก และอยู่ในวัยที่ยังไม่สมรส เป็นวัยที่มีความสามารถและทำงานได้มากที่สุด และสนใจการสร้างฐานะให้กับตนเอง รองลงมาสมรสแล้ว จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 และเป็นหม้าย/หย่า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	231	71.1
สมรส	90	27.7
หม้าย/หย่า	4	1.2
รวม	325	100.0

ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาตามตาราง 5 พบว่าสมาชิกสหกรณ์ฯ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 79.1 รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 และจบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 เนื่องจากเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นในการรับสมัครเข้าเป็นพนักงานธนาคารฯ จึงส่งผลทำให้สมาชิกส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	3.7
ปริญญาตรี	257	79.1
ปริญญาโท	56	17.2
ปริญญาเอก	-	-
รวม	325	100.0

รายได้ต่อเดือน

ผลการศึกษาตามตาราง 6 พบว่าสมาชิกสหกรณ์ฯ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7 รองลงมาระหว่าง 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ระหว่าง 25,001 – 30,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ระหว่าง 35,001 – 40,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 มากกว่า 45,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 น้อยกว่า 5,000 บาท และ 30,001 – 35,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 เท่ากัน ตามลำดับ เนื่องจากการรับสมัครพนักงานใหม่เมื่อ พ.ศ. 2535 - 2536 จำนวน 2,500 คน โดยกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นในการรับสมัครเข้าเป็นพนักงานธนาคารฯ ต้องจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เงินเดือนแรกเข้าตามวุฒิการศึกษา คือ 7,860 บาท หากมีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องจะได้รับค่าประสบการณ์ปีละ 1 ขั้น ดังนั้น เมื่อนับอายุงานถึงปัจจุบัน จะได้รับการขึ้นเงินเดือนตามปกติปีละ 1 ขั้น และยังมีเงินเดือนพิเศษที่ได้รับตามความสามารถในแต่ละปีเพิ่มขึ้น ประกอบกับการปรับโครงสร้างเงินเดือนตามภาวะเศรษฐกิจส่งผลให้สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วงดังกล่าว

ส่วนใหญ่รายได้ต่อเดือนสูงสุด 46,855 บาท สอดคล้องกับอายุของสมาชิกสูงสุด เนื่องจากเป็นสมาชิกมาเป็นเวลานาน และมีเงินเดือนเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนรายได้ต่อเดือนต่ำสุด 4,500 บาท สมาชิกมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 21,300 บาท

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5,000	1	0.3
5,001 - 10,000	11	3.4
10,001 - 15,000	4	1.2
15,001 - 20,000	142	43.7
20,001 - 25,000	130	40.0
25,001 - 30,000	20	6.2
30,001 - 35,000	1	0.3

ตาราง 6 (ต่อ)

รายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
35,001 - 40,000	13	4.0
มากกว่า 40,000	3	0.9
สูงสุด 46,855		
ต่ำสุด 4,500		
เฉลี่ย 21,300		
รวม	325	100.0

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

ผลการศึกษาตามตาราง 7 พบว่าสมาชิกสหกรณ์ฯ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาเป็นสมาชิกระหว่าง 10-12 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 ซึ่งมีความสอดคล้องกับอายุของสมาชิก และรายได้ต่อเดือนของสมาชิก รองลงมาระหว่าง 7-9 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 ระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ระหว่าง 16-18 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 ระหว่าง 4-6 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 ระหว่าง 22-24 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และระหว่าง 1-3 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำสุด 2 ปี เนื่องจากเป็นพนักงานที่เข้ามาทำงานใหม่จึงยังไม่มีธุรกรรมกับสหกรณ์ ส่วนระยะเวลาการเป็นสมาชิกสูงสุด 24 ปี และได้ใช้บริการกับสหกรณ์ทุกประเภท ซึ่งสอดคล้องกับอายุของสมาชิกสูงสุด เฉลี่ยระยะเวลาการเป็นสมาชิก 12 ปี

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1 - 3	1	0.3
4 - 6	14	4.7
7 - 9	72	24.4
10 - 12	99	33.5
13 - 15	68	23.0
16 - 18	22	7.4

ตาราง 7 (ต่อ)

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
19 - 21	17	5.7
22 - 24	3	1.0
ต่ำสุด 2		
สูงสุด 24		
เฉลี่ย 12		
รวม	296	100.0

หมายเหตุ: ผู้ไม่ให้ข้อมูล จำนวน 29 คน

บริการของสหกรณ์ที่สมาชิกใช้บริการ

ผลการศึกษาตามตาราง 8 พบว่าสมาชิกสหกรณ์ฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการเงินกู้สามัญและเงินกู้ฉุกเฉิน จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมาใช้บริการออมทรัพย์พิเศษ กู้สามัญและกู้ฉุกเฉิน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 กู้สามัญอย่างเดียว จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ออมทรัพย์พิเศษอย่างเดียว จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 ออมทรัพย์พิเศษและกู้สามัญ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 และกู้ฉุกเฉินอย่างเดียว จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 ตามลำดับ

เนื่องจากการกู้ประเภทสามัญเป็นการกู้ที่ให้อำนาจเงิน 20 เท่าของเงินเดือนสมาชิกและมีระยะเวลาการชำระคืนที่นาน ส่วนการกู้ฉุกเฉินให้อำนาจเงิน 1 เท่าของเงินเดือน ระยะเวลาการชำระคืนน้อย และการให้กู้ทั้ง 2 ประเภทจะพิจารณาจากเงินเดือน ส่วนบริการออมทรัพย์พิเศษจะให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าบริการประเภทอื่น เงินกู้สามัญใช้ระยะเวลาคืนเงินต้น จำนวน 72 งวด แต่บางคนมีเหตุต้องการใช้เงินเพิ่มในบางเดือน จึงใช้บริการเงินกู้ฉุกเฉิน ดังนั้น จึงส่งผลให้สมาชิกใช้บริการเงินกู้สามัญและเงินกู้ฉุกเฉินมากที่สุด

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการ

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
ออมทรัพย์พิเศษอย่างเดียว	46	14.3
กู้สามัญอย่างเดียว	49	15.3
กู้ฉุกเฉินอย่างเดียว	13	4.1
ออมทรัพย์พิเศษ กู้สามัญ และกู้ฉุกเฉิน	89	27.7
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้สามัญ	20	6.2
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้ฉุกเฉิน	-	-
กู้สามัญและกู้ฉุกเฉิน	104	32.4
รวม	321	100.0

หมายเหตุ: ผู้ไม่ให้ข้อมูล จำนวน 4 คน

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามบริการที่สมาชิกใช้บริการและไม่ใช้บริการ

ประเภท	ใช้บริการ		ไม่ใช้บริการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ออมทรัพย์พิเศษอย่างเดียว	155	48.28	166	51.71
กู้สามัญ	262	81.62	59	18.38
กู้ฉุกเฉิน	206	64.17	115	35.83

ผลการศึกษาตามตาราง 9 พบว่าสมาชิกสหกรณ์ฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการประเภทเงินกู้สามัญ ร้อยละ 81.62 เนื่องจากดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำ รองลงมาใช้ประเภทบริการเงินกู้ฉุกเฉิน ร้อยละ 64.17 เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทุกประเภทเท่ากัน และออมทรัพย์พิเศษอย่างเดียว ร้อยละ 48.28 เนื่องจากสมาชิกมีบัญชีเงินฝากอยู่กับธนาคาร ส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากต่างกันไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในตาราง 8

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

เกณฑ์การตัดสินใจค่าคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล (จรัส กาใหญ่, 2527)
ดังนี้ คือ

4.21 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.41 – 4.20	เห็นด้วย
2.61 – 3.40	ไม่แน่ใจ
1.81 – 2.60	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.1 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านเงินทุน

ผลการศึกษาตามตาราง 10 พบว่าความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านเงินทุน โดยภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.63 ซึ่งแสดงว่าในภาพรวมสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านเงินทุนสมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.37 รองลงมาเห็นด้วยกับปริมาณค่าหุ้นขั้นต่ำที่สหกรณ์กำหนดส่งในแต่ละเดือน ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19 เห็นด้วยกับวงเงินกู้สามัญที่สหกรณ์กำหนด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 วงเงินกู้ฉุกเฉินที่สหกรณ์กำหนดค่าคะแนนเฉลี่ย 4.02 เห็นด้วยกับเงินเดือนที่จ่ายให้กับพนักงานสหกรณ์ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73 เห็นด้วยกับการเพิ่มจำนวนหุ้นสะสมรายเดือนให้มากกว่าอัตราที่สหกรณ์กำหนดไว้ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 เห็นด้วยกับการส่งข่าวสารให้บริการรับฝากเงินแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 เห็นด้วยถ้าหากสมาชิกมีเงินเดือนเพิ่มขึ้นควรมีการหักค่าหุ้นเพิ่มขึ้นมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 เห็นด้วยกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สามัญที่สหกรณ์เรียกเก็บ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.54 เห็นด้วยว่าควรเพิ่มหุ้นสะสมนอกจากหุ้นที่สะสมในแต่ละเดือน ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.45 และไม่แน่ใจกับวงเงินที่สหกรณ์ออมทรัพย์จัดสรรเงินสาธารณะประโยชน์ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.36 ไม่แน่ใจกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสหกรณ์ปัจจุบัน ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.12 ไม่แน่ใจว่าอัตราเงินปันผลที่สหกรณ์เฉลี่ยคืนเหมาะสมแล้ว ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.02 และไม่แน่ใจว่าเงินโบนัสที่จ่ายให้แก่คณะกรรมการเหมาะสมแล้ว ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.97 ตามลำดับ

ตาราง 10 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านเงินทุน

ด้านเงินทุน	5	4	3	2	1	รวม	ค่าคะแนน	S.D.	ระดับ
	(ค่าร้อยละ)						เฉลี่ย		ความคิดเห็น
- สมาชิกควรมีส่วนร่วมในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์	46	45	8	1	-	100	4.37	0.66	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ปริมาณค่าหุ้นขั้นต่ำที่สหกรณ์กำหนดส่งในแต่ละเดือนมีความเหมาะสม	33	54	13	-	-	100	4.19	0.66	เห็นด้วย
- วงเงินกู้สามัญที่สหกรณ์กำหนดเหมาะสม	35	47	13	5	-	100	4.11	0.83	เห็นด้วย
- วงเงินกู้ฉุกเฉินที่สหกรณ์กำหนดเหมาะสม	16	71	11	2	-	100	4.02	0.58	เห็นด้วย
- เงินเดือนที่จ่ายให้กับพนักงานสหกรณ์เหมาะสม	33	18	41	7	1	100	3.73	1.04	เห็นด้วย
- ควรเพิ่มจำนวนหุ้นสะสมรายเดือนให้มากกว่าอัตราที่สหกรณ์กำหนดไว้	36	12	32	20	-	100	3.66	1.16	เห็นด้วย
- สหกรณ์ส่งข่าวสารให้บริการรับฝากเงินแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง	26	38	20	7	9	100	3.65	1.18	เห็นด้วย
- หากเงินเดือนเพิ่มขึ้น ควรมีการหักค่าหุ้นเพิ่มขึ้นมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ	18	48	14	20	-	100	3.65	1.00	เห็นด้วย
- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สามัญที่สหกรณ์เรียกเก็บมีความเหมาะสม	15	41	27	15	2	100	3.54	0.96	เห็นด้วย
- ควรเพิ่มหุ้นสะสมนอกจากหุ้นที่สะสมในแต่ละเดือน	17	26	41	16	-	100	3.45	0.95	เห็นด้วย
- อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสหกรณ์ปัจจุบันเหมาะสมแล้ว	11	26	34	23	6	100	3.12	1.09	ไม่แน่ใจ
- สหกรณ์ออมทรัพย์จัดสรรเงินสาธารณะประโยชน์ในวงเงินที่เพียงพอ	17	20	53	4	6	100	3.36	1.01	ไม่แน่ใจ
- อัตราเงินปันผลที่สหกรณ์เฉลี่ยคืนเหมาะสม	6	30	36	17	11	100	3.02	1.08	ไม่แน่ใจ
- เงินโบนัสที่จ่ายให้แก่คณะกรรมการมีความเหมาะสม	13	5	61	9	12	100	2.97	1.07	ไม่แน่ใจ
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม							3.63	0.95	เห็นด้วย

ที่มา: จากการคำนวณ

2.2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านสินเชื่อ

ผลการศึกษาตามตาราง 11 พบว่าความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านสินเชื่อ โดยภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.75 ซึ่งแสดงว่าในภาพรวมสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านสินเชื่อ สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยกับระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินกู้สามัญคืน ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78 รองลงมาเห็นด้วยกับระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินกู้ฉุกเฉินคืน ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 และเห็นด้วยกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ฉุกเฉินที่สหกรณ์เรียกเก็บ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 ตามลำดับ

ตาราง 11 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านสินเชื่อ

ด้านสินเชื่อ	5	4	3	2	1	รวม	ค่าคะแนนเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
- ระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินกู้สามัญคืนมีความเหมาะสม	7	73	13	6	1	100	3.78	0.69	เห็นด้วย
- ระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินกู้ฉุกเฉินคืนมีความเหมาะสมแล้ว	11	66	14	9	-	100	3.77	0.80	เห็นด้วย
- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ฉุกเฉินที่สหกรณ์เรียกเก็บมีความเหมาะสม	22	40	25	12	1	100	3.70	0.97	เห็นด้วย
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม							3.75	0.82	เห็นด้วย

ที่มา: จากการคำนวณ

2.3 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านวัสดุ

ผลการศึกษาตามตาราง 12 พบว่าความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านวัสดุ โดยภาพรวม มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.56 ซึ่งแสดงว่าในภาพรวมสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านวัสดุ สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมอนุมัติและตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการจัดซื้อวัสดุ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 รองลงมาเห็นด้วยกับการจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดหาวัสดุ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.57 และเห็นด้วยกับวิธีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.45 ตามลำดับ

ตาราง 12 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านวัสดุ

ด้านวัสดุ	5	4	3	2	1	รวม	ค่าคะแนนเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
- สมาชิกควรมีส่วนร่วมอนุมัติและตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการจัดซื้อวัสดุอย่างเต็มที่	24	39	15	22	-	100	3.66	1.07	เห็นด้วย
- การจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดหาวัสดุ ในแต่ละส่วนงานมีความเหมาะสมแล้ว	18	37	34	5	6	100	3.57	1.03	เห็นด้วย
- วิธีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสม	23	7	62	8	-	100	3.45	0.93	เห็นด้วย
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม							3.56	1.01	เห็นด้วย

ที่มา: จากการคำนวณ

2.4 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านบุคลากร

ผลการศึกษาตามตาราง 13 พบว่าความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านบุคลากร โดยภาพรวม มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.64 ซึ่งแสดงว่าในภาพรวมสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านบุคลากร สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยที่พนักงานสหกรณ์ให้บริการสมาชิกและผู้มาติดต่ออย่างเป็นกันเอง ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19 รองลงมาเห็นด้วยกับที่พนักงานสหกรณ์ มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินงานสหกรณ์เป็นอย่างดี ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.96 เห็นด้วยว่าคณะกรรมการและพนักงานสหกรณ์มีความซื่อสัตย์ สุจริต ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94 เห็นด้วยว่าพนักงานสหกรณ์มีความทุ่มเท และเสียสละให้สหกรณ์เป็นอย่างดี ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92 เห็นด้วยว่าคณะกรรมการมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 เห็นด้วยว่าคณะกรรมการอุทิศตนและเวลาเพื่องานสหกรณ์เป็นอย่างดี ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.54 ไม่แน่ใจเกี่ยวกับคณะกรรมการที่ได้รับเลือกมีความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินงานสหกรณ์เป็นอย่างดีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.33 รองลงมาไม่แน่ใจคณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการจัดการสหกรณ์เป็นอย่างดี ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 ไม่แน่ใจว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการที่ผ่านมามีความเหมาะสมเรียบร้อย สุจริตและยุติธรรม ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.28 และไม่แน่ใจว่าคณะกรรมการที่ได้รับเลือกมีความรู้ในด้านการบริหารงานเป็นอย่างดี ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.16 ตามลำดับ

ตาราง 13 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	5	4	3	2	1	รวม	ค่าคะแนนเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
- พนักงานสหกรณ์ให้บริการสมาชิกและผู้มาติดต่ออย่างเป็นกันเอง	25	70	4	1	-	100	4.19	0.53	เห็นด้วย
- พนักงานสหกรณ์ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินงานสหกรณ์เป็นอย่างดี	24	50	25	1	-	100	3.96	0.74	เห็นด้วย
- คณะกรรมการและพนักงานสหกรณ์มีความซื่อสัตย์ สุจริต	32	32	34	-	2	100	3.94	0.90	เห็นด้วย
- พนักงานสหกรณ์มีความทุ่มเท และเสียสละให้สหกรณ์เป็นอย่างดี	23	46	31	-	-	100	3.92	0.73	เห็นด้วย
- คณะกรรมการมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน	22	37	38	1	2	100	3.77	0.85	เห็นด้วย
- คณะกรรมการอุทิศตนและเวลาเพื่องานสหกรณ์เป็นอย่างดี	9	40	49	2	-	100	3.54	0.71	เห็นด้วย
- คณะกรรมการที่ได้รับเลือกมีความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินงานสหกรณ์เป็นอย่างดี	10	42	20	25	3	100	3.33	1.04	ไม่แน่ใจ
- คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการจัดการสหกรณ์เป็นอย่างดี	9	20	67	2	2	100	3.32	0.77	ไม่แน่ใจ
- การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการที่ผ่านมา มีความเหมาะสม เรียบร้อย สุจริต และยุติธรรม	9	37	27	27	-	100	3.28	0.96	ไม่แน่ใจ
- คณะกรรมการที่ได้รับเลือกมีความรู้ในด้านการบริหารงานเป็นอย่างดี	10	20	49	19	2	100	3.16	0.93	ไม่แน่ใจ
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม							3.64	0.82	เห็นด้วย

ที่มา: จากการคำนวณ

2.5 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานในภาพรวม

ผลการศึกษาตามตาราง 14 พบว่าสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.64 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการอยู่ในเกณฑ์ที่สมาชิกพึงพอใจ แต่อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ฯ ควรมีการพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ตาราง 14 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานในภาพรวม

การดำเนินงาน	ค่าคะแนนเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านเงินทุน	3.63	0.95	เห็นด้วย
ด้านสินเชื่อ	3.75	0.82	เห็นด้วย
ด้านวัสดุ	3.56	1.01	เห็นด้วย
ด้านบุคลากร	3.64	0.82	เห็นด้วย
รวม	3.64	0.90	เห็นด้วย

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสถิติ χ^2 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการศึกษาตามตาราง 15-21 ปรากฏดังต่อไปนี้

1. เพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร
2. อายุมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้าน
3. สถานภาพมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร
4. การศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

5. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

6. รายได้สมาชิกมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

7. ประเภทบริการที่สมาชิกใช้มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

ตาราง 15 ความสัมพันธ์ของเพศสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเงินทุน								
เพศ							45.12	.000
ชาย	-	-	32	91	36	159		
หญิง	-	28	45	83	10	166		
รวม	-	28	77	174	46	325		
2. ด้านสินเชื่อ								
เพศ							27.10	.000
ชาย	3	-	37	74	45	159		
หญิง	-	-	75	39	52	166		
รวม	3	-	112	113	97	325		
3. ด้านวัสดุ								
เพศ							10.26	.016
ชาย	-	5	98	18	32	159		
หญิง	-	20	86	23	37	166		
รวม	-	25	184	41	75	325		
4. ด้านบุคลากร								
เพศ							10.26	.016
ชาย	-	5	98	18	38	159		
หญิง	-	20	86	23	37	166		
รวม	-	25	184	41	75	325		

ที่มา: จากการคำนวณ

ตาราง 16 ความสัมพันธ์ของอายุสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเงินทุน								
อายุ (ปี)							242.85	.000
น้อยกว่า 31	-	-	-	4	10	14		
31-35	-	-	17	95	-	112		
36-40	-	-	32	43	5	80		
41-45	-	28	24	6	16	74		
46-50	-	-	3	5	1	9		
51-55	-	-	-	-	-	-		
มากกว่า 55	-	-	1	2	1	4		
รวม	-	28	77	155	33	293		
2. ด้านสินเชื่อ								
อายุ (ปี)							242.85	.000
น้อยกว่า 31	-	-	4	-	10	14		
31-35	-	-	21	49	42	112		
36-40	3	-	31	38	8	80		
41-45	-	-	45	11	18	74		
46-50	-	-	8	1	-	9		
51-55	-	-	-	-	-	-		
มากกว่า 55	-	-	3	1	-	4		
รวม	3	-	112	100	78	293		
3. ด้านวัสดุ								
อายุ (ปี)							153.65	.000
น้อยกว่า 31	-	-	4	-	10	14		
31-35	-	-	67	14	31	112		
36-40	-	-	52	23	5	80		
41-45	-	25	31	2	16	74		
46-50	-	-	8	1	-	9		
51-55	-	-	-	-	-	-		
มากกว่า 55	-	-	3	1	-	4		
รวม	-	25	165	41	62	293		

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
4. ด้านบุคลากร								
อายุ (ปี)							153.65	.000
น้อยกว่า 31	-	-	4	-	10	14		
31-35	-	-	67	14	31	112		
36-40	-	-	52	23	5	80		
41-45	-	25	31	2	16	74		
46-50	-	-	8	1	-	9		
51-55	-	-	-	-	-	-		
มากกว่า 55	-	-	3	1	-	4		
รวม	-	25	165	41	62	293		

ที่มา: จากการคำนวณ

ตาราง 17 ความสัมพันธ์ของสถานภาพสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเงินทุน								
สถานภาพ							53.96	.000
โสด	-	28	50	137	16	231		
สมรส	-	-	26	37	27	90		
หม้าย/หย่า	-	-	1	-	3	4		
รวม	-	28	77	174	46	325		
2. ด้านสินเชื่อ								
สถานภาพ							54.00	.000
โสด	3	-	71	105	52	231		
สมรส	-	-	40	5	45	90		
หม้าย/หย่า	-	-	1	3	-	4		
รวม	3	-	112	113	97	325		
3. ด้านวัสดุ								
สถานภาพ							52.35	.000
โสด	-	25	147	15	44	231		
สมรส	-	-	36	26	28	90		
หม้าย/หย่า	-	-	1	-	3	4		
รวม	-	25	184	41	75	325		
4. ด้านบุคลากร								
สถานภาพ							52.35	.000
โสด	-	25	147	15	44	231		
สมรส	-	-	36	26	28	90		
หม้าย/หย่า	-	-	1	-	3	4		
รวม	-	25	184	41	75	325		

ที่มา: จากการคำนวณ

ตาราง 18 ความสัมพันธ์ของการศึกษาสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเงินทุน								
การศึกษา							73.07	.000
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	1	-	11	12		
ปริญญาตรี	-	28	63	134	32	257		
ปริญญาโท	-	-	13	40	3	56		
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-		
รวม	-	28	77	174	46	325		
2. ด้านสินเชื่อ								
การศึกษา							73.83	.000
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	1	11	-	12		
ปริญญาตรี	3	-	100	60	94	257		
ปริญญาโท	-	-	11	42	3	56		
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-		
รวม	3	-	112	113	97	325		
3. ด้านวัสดุ								
การศึกษา							48.29	.000
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	1	1	10	12		
ปริญญาตรี	-	25	135	35	62	257		
ปริญญาโท	-	-	48	5	3	56		
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-		
รวม	-	25	184	41	75	325		
4. ด้านบุคลากร								
การศึกษา							48.29	.000
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	1	1	10	12		
ปริญญาตรี	-	25	135	35	62	257		
ปริญญาโท	-	-	48	5	3	56		
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-		
รวม	-	25	184	41	75	325		

ที่มา: จากการคำนวณ

ตาราง 19 ความสัมพันธ์ของระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ ²	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเงินทุน								
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก							348.68	.000
1 – 3	-	-	1	-	-	1		
4 – 6	-	-	-	4	10	14		
7 – 9	-	-	9	63	-	72		
10 – 12	-	-	26	63	10	99		
13 – 15	-	-	31	33	4	68		
16 – 18	-	-	5	1	16	22		
19 – 21	-	8	2	6	1	17		
22 – 24	-	-	1	2	-	3		
รวม	-	8	75	172	41	296		
2. ด้านสินเชื่อ								
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก							137.56	.000
1 – 3	-	-	-	1	-	1		
4 – 6	-	-	4	10	-	14		
7 – 9	-	-	10	20	42	72		
10 – 12	3	-	30	37	29	99		
13 – 15	-	-	31	33	4	68		
16 – 18	-	-	-	5	17	22		
19 – 21	-	-	12	5	-	17		
22 – 24	-	-	1	2	-	3		
รวม	3	-	88	113	92	296		
3. ด้านวัสดุ								
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก							340.46	.000
1 – 3	-	-	-	1	-	1		
4 – 6	-	-	4	-	10	14		
7 – 9	-	-	66	6	-	72		
10 – 12	-	-	74	13	12	99		
13 – 15	-	-	17	19	32	68		

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
16-18	-	5	1	-	16	22		
19-21	-	-	16	1	-	17		
22-24	-	-	1	2	-	3		
รวม	-	5	180	41	70	296		
4. ด้านบุคลากร								
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก							340.46	.000
1-3	-	-	-	1	-	1		
4-6	-	-	4	-	10	14		
7-9	-	-	66	6	-	72		
10-12	-	-	74	13	12	99		
13-15	-	-	17	19	32	68		
16-18	-	5	1	-	16	22		
19-21	-	-	16	1	-	17		
22-24	-	-	1	2	-	3		
รวม	-	5	180	41	70	296		

ที่มา: จากการคำนวณ

ตาราง 20 ความสัมพันธ์ของรายได้สมาชิกต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเงินทุน								
รายได้ต่อเดือน							179.57	.000
น้อยกว่า 5,000	-	-	-	-	1	1		
5,001 - 10,000	-	-	-	1	10	11		
10,001 - 15,000	-	-	-	4	-	4		
15,001 - 20,000	-	-	30	86	26	142		
20,001 - 25,000	-	20	43	67	-	130		
25,001 - 30,000	-	-	1	10	9	20		
30,001 - 35,000	-	-	1	-	-	1		
35,001 - 40,000	-	8	2	3	-	13		
40,001 - 45,000	-	-	-	-	-	-		
มากกว่า 45,000	-	-	-	3	-	3		
รวม	-	28	77	173	36	314		
2. ด้านสินเชื่อ								
รายได้ต่อเดือน							167.35	.000
น้อยกว่า 5,000	-	-	-	1	-	1		
5,001 - 10,000	-	-	-	10	1	11		
10,001 - 15,000	-	-	4	-	-	4		
15,001 - 20,000	1	-	36	19	86	142		
20,001 - 25,000	2	-	55	73	-	130		
25,001 - 30,000	-	-	6	4	10	20		
30,001 - 35,000	-	-	1	-	-	1		
35,001 - 40,000	-	-	9	4	-	13		
40,001 - 45,000	-	-	-	-	-	-		
มากกว่า 45,000	-	-	1	2	-	3		
รวม	3	-	112	-	103	96	314	
3. ด้านวัสดุ								
รายได้ต่อเดือน							138.04	.000
น้อยกว่า 5,000	-	-	-	1	-	1		
5,001 - 10,000	-	-	1	-	10	11		

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
10,001 – 15,000	-	-	4	-	-	4		
15,001 – 20,000	-	-	108	6	28	142		
20,001 – 25,000	-	25	45	31	29	130		
25,001 – 30,000	-	-	11	1	8	20		
30,001 – 35,000	-	-	1	-	-	1		
35,001 – 40,000	-	-	13	-	-	13		
40,001 – 45,000	-	-	-	-	-	-		
มากกว่า 45,000	-	-	1	2	-	3		
รวม	-	25	183	41	65	314		
4. ด้านบุคลากร								
รายได้ต่อเดือน							138.04	.000
น้อยกว่า 5,000	-	-	-	1	-	1		
5,001 – 10,000	-	-	1	-	10	11		
10,001 – 15,000	-	-	4	-	-	4		
15,001 – 20,000	-	-	108	6	28	142		
20,001 – 25,000	-	25	45	31	29	130		
25,001 – 30,000	-	-	11	1	8	20		
30,001 – 35,000	-	-	1	-	-	1		
35,001 – 40,000	-	-	13	-	-	13		
40,001 – 45,000	-	-	-	-	-	-		
มากกว่า 45,000	-	-	1	2	-	3		
รวม	-	25	183	41	65	314		

ที่มา: จากการคำนวณ

ตาราง 21 ความสัมพันธ์ของประเภทบริการที่สมาชิกใช้บริการต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านเงินทุน								
ประเภทบริการ							239.75	.000
ออมทรัพย์พิเศษอย่างเดียว	-	8	3	32	3	46		
กู้สามัญอย่างเดียว	-	20	5	24	-	49		
กู้ฉุกเฉินอย่างเดียว	-	-	-	4	9	13		
ออมทรัพย์พิเศษ กู้สามัญ	-	-	14	43	32	89		
และกู้ฉุกเฉิน								
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้สามัญ	-	-	19	1	-	20		
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้ฉุกเฉิน	-	-	-	-	-	-		
กู้สามัญและกู้ฉุกเฉิน	-	-	32	70	2	104		
รวม	-	28	73	174	46	321		
2. ด้านสินเชื่อ								
ประเภทบริการ							197.52	.000
ออมทรัพย์พิเศษอย่างเดียว	-	-	14	32	-	46		
กู้สามัญอย่างเดียว	3	-	23	19	4	49		
กู้ฉุกเฉินอย่างเดียว	-	-	4	9	-	13		
ออมทรัพย์พิเศษ กู้สามัญ	-	-	15	1	73	89		
และกู้ฉุกเฉิน								
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้สามัญ	-	-	12	8	-	20		
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้ฉุกเฉิน	-	-	-	-	-	-		
กู้สามัญและกู้ฉุกเฉิน	-	-	40	44	20	104		
รวม	3	-	108	113	97	321		
3. ด้านวัสดุ								
ประเภทบริการ							230.32	.000
ออมทรัพย์พิเศษอย่างเดียว	-	-	14	-	32	46		
กู้สามัญอย่างเดียว	-	20	28	1	-	49		
กู้ฉุกเฉินอย่างเดียว	-	-	4	-	9	13		

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	1	2	3	4	5			
ออมทรัพย์พิเศษ กู้สามัญ และกู้ฉุกเฉิน	-	-	44	14	31	86		
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้สามัญ	-	5	15	-	-	20		
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้ฉุกเฉิน	-	-	-	-	-	-		
กู้สามัญและกู้ฉุกเฉิน	-	-	75	26	3	104		
รวม	-	25	180	41	75	321		
4. ด้านบุคลากร								
ประเภทบริการ							230.32	.000
ออมทรัพย์พิเศษอย่างเดียว	-	-	14	-	32	46		
กู้สามัญอย่างเดียว	-	20	28	1	-	49		
กู้ฉุกเฉินอย่างเดียว	-	-	4	-	9	13		
ออมทรัพย์พิเศษ กู้สามัญ และกู้ฉุกเฉิน	-	-	44	14	31	86		
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้สามัญ	-	5	15	-	-	20		
ออมทรัพย์พิเศษ และกู้ฉุกเฉิน	-	-	-	-	-	-		
กู้สามัญและกู้ฉุกเฉิน	-	-	75	26	3	104		
รวม	-	25	180	41	75	321		

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ 4 ความเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค

จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานของ สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด โดยแยกเป็นหัวข้อดังนี้

1. ด้านสินเชื่อ สมาชิกพบภาวะดอกเบี้ยเงินกู้สูง ร้อยละ 61 และเฉลี่ยปันผลให้สมาชิกมีน้อย ร้อยละ 45
2. ด้านวัสดุ สมาชิกพบว่าอุปกรณ์มีความล่าช้าในการติดต่อ ร้อยละ 32
3. ด้านบุคลากร สมาชิกพบว่าพนักงานมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ซึ่งไม่ได้ช่วยทำให้งานรวดเร็วขึ้น ร้อยละ 64 บางขณะที่มาติดต่อพนักงานไม่ให้ความสนใจสมาชิก (พูดคุย) ร้อยละ 28 (ตาราง 22)

ตาราง 22 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค

ปัญหา อุปสรรค	จำนวน (n = 325)	ร้อยละ
ด้านสินเชื่อ		
- ภาวะดอกเบี้ยเงินกู้สูง	200	61
- เหลือปันผลน้อย	145	45
ด้านวัสดุ		
- อุปกรณ์มีความล่าช้าในการติดต่อ	105	32
ด้านบุคลากร		
- พนักงานมีมากเกินไปจนความจำเป็น	208	64
- พนักงานไม่ให้ความสนใจ (พูดคุย)	92	28

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์

จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสหกรณ์ ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด โดยแยกเป็นหัวข้อดังนี้

1. ด้านสินเชื่อ สมาชิกเสนอว่าควรปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ลดลง ร้อยละ 54 โดยหาแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเพื่อให้ได้กำไรมาเฉลี่ยปันผลให้กับสมาชิกมากขึ้น ร้อยละ 62
2. ด้านวัสดุ สมาชิกเสนอว่าควรจัดหาอุปกรณ์ให้ทันสมัยเหมือนกับองค์กรอื่น ๆ เช่น ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก (จอแบน) ซึ่งทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่ และสะดวกในการติดต่อ ร้อยละ 32 และหากต้องจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาสูง ควรแจ้งให้สมาชิกรับทราบ
3. ด้านบุคลากร สมาชิกเสนอว่าควรมอบหมายให้พนักงานรับผิดชอบงานในหน้าที่ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย (เงินเดือน) ของสหกรณ์ ร้อยละ 48
4. ด้านอื่น ๆ สมาชิกเสนอว่าการแบ่งพื้นที่ดำเนินงาน คับแคบ ร้อยละ 12 พื้นที่ไม่สะอาด มีกระดานวางบนพื้นควรจัดให้มีกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด เช่น กิจกรรม 5 ส ร้อยละ 51 (ตาราง 23)

ตาราง 23 ข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (n = 325)	ร้อยละ
ด้านสินเชื่อ		
- ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ลดลง	175	54
- หาแหล่งเงินกู้ที่อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเพื่อให้ได้กำไร มาเฉลี่ยปันผลให้สมาชิกมากขึ้น	200	62
ด้านวัสดุ		
- จัดหาอุปกรณ์ให้ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ (จอแบน) เพราะทำให้ประหยัดพื้นที่	105	32
ด้านบุคลากร		
- มอบหมายให้พนักงานมีความรับผิดชอบในหน้าที่ สูงขึ้น	155	48
ด้านอื่นๆ		
- แบ่งพื้นที่การทำงานให้เป็นสัดส่วน	40	12
- ควรจัดกิจกรรม 5 ส. เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมใน กิจกรรมเพื่อดูแลภาพลักษณ์ของสหกรณ์	165	51

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของ สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ สมาชิก และปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงาน โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกทุกส่วนงานใน สำนักงานใหญ่ จำนวน 325 คน ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 37 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 21,300 บาท เป็นสมาชิกเฉลี่ย 12 ปี ส่วนใหญ่ ใช้บริการเงินกู้สามัญและเงินกู้ฉุกเฉิน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร

1) ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านเงินทุน

ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านเงินทุน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.63 ซึ่งแสดงว่าในภาพรวมสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านเงินทุน สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.37

2) ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านสินเชื่อ

ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านสินเชื่อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.75 ซึ่งแสดงว่าในภาพรวมสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านสินเชื่อ สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยกับระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินกู้สามัญคืน ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78

3) ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านวัสดุ

ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านวัสดุ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.56 ซึ่งแสดงว่าในภาพรวมสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านวัสดุ สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมอนุมัติและตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการจัดซื้อวัสดุ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66

4) ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านบุคลากร

ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานด้านบุคลากร มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.64 ซึ่งแสดงว่าในภาพรวมสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านบุคลากร สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยที่พนักงานสหกรณ์ให้บริการสมาชิกและผู้มาติดต่ออย่างเป็นกันเอง ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19

5) ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานในภาพรวม

ความคิดเห็นของสมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.64 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการอยู่ในเกณฑ์ที่สมาชิกพึงพอใจ แต่อย่างไรก็ตามสหกรณ์ควรมีการพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน (ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์

ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด)

การทดสอบสมมติฐานในภาพรวมของสมาชิกพบว่า อายุ เพศ สถานภาพ การศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก รายได้ของสมาชิก และประเภทการให้บริการ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านเงินทุน ด้านสินเชื่อ ด้านวัสดุ และด้านบุคลากร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 4 ความเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค

ผู้ศึกษาได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด โดยแยกเป็นหัวข้อดังนี้

- 1) ด้านสินเชื่อ สมาชิกพบว่าภาวะดอกเบี้ยเงินกู้สูง
- 2) ด้านวัสดุ สมาชิกพบว่าอุปกรณ์มีความล่าช้าในการติดต่อ
- 3) ด้านบุคลากร สมาชิกพบว่าพนักงานมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น
ทั้งนี้ สมาชิกไม่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านเงินทุน

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์

ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด โดยแยกเป็นหัวข้อดังนี้

- 1) ด้านสินเชื่อ สมาชิกเสนอว่าควรปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ลดลง โดยหาแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเพื่อให้ได้กำไรมาเฉลี่ยปันผลให้กับสมาชิกมากขึ้น

2) ด้านวัสดุ สมาชิกเสนอว่าควรจัดหาอุปกรณ์ให้ทันสมัยเหมือนกับองค์กรอื่น ๆ เช่น ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก (จอแบน) ซึ่งทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่และสะดวกในการติดต่อ และหากต้องจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาสูง ควรแจ้งให้สมาชิกรับทราบ

3) ด้านบุคลากร สมาชิกเสนอว่าควรมอบหมายให้พนักงานรับผิดชอบงานในหน้าที่ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย (เงินเดือน) ของสหกรณ์

4) ด้านอื่น ๆ สมาชิกเสนอว่าการแบ่งพื้นที่ดำเนินงาน คับแคบ ร้อยละ 12 พื้นที่ไม่สะอาด มีกระดานวางบนพื้นควรจัดให้มีกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด เช่น กิจกรรม 5 ส

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ และการสั่งการ คณะกรรมการมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง อายุ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ และระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีผลต่อความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยินดี เจ้าแก้ว (2528) ที่พบว่า พฤติกรรม ความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ของสมาชิกสหกรณ์ที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จังหวัดบุรีรัมย์ และสอดคล้องในบางส่วนกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ ขวนกะเปา (2533) ที่พบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสิงห์บุรี จำกัด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีรายได้จากเงินเดือนรับราชการอย่างเดียว มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ในระดับค่อนข้างน้อย สมาชิกมีทัศนคติที่เห็นด้วยในระดับปานกลางต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการดำเนินการเกี่ยวกับหุ้นมากที่สุด และทัศนคติตรงกันข้ามกับผลตอบแทนในการบริหารและการจัดการมากที่สุด สถานภาพส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการดำเนินงานของสหกรณ์ในหลายด้านทั้งในด้านบวกและด้านตรงกันข้าม และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นคร ภูรัตน์ (2545) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแม่ฮ่องสอน จำกัด เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแม่ฮ่องสอน จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยสมาชิกส่วนใหญ่ประสงค์ให้เพิ่มวงเงินกู้สามัญ และวงเงินกู้ฉุกเฉินให้มากขึ้น โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการกู้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก

ด้วย สหกรณ์ควรรหาแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำ เพื่อที่สหกรณ์สามารถให้สมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์ได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ สหกรณ์ควรมีความโปร่งใสในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ควรจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์โดยใช้ระบบอัตราเลือกตั้ง เพื่อความสุจริตและยุติธรรม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบข้อเท็จจริงในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อการทำงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงให้การดำเนินงานดีขึ้น ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยให้ฝ่ายต่าง ๆ คัดเลือกสมาชิก เพื่อเป็นตัวแทนในการร่วมจัดสรรกำไรร่วมกับคณะกรรมการ
2. กำหนดระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินกู้สามัญคืนให้คงที่ เพื่อสนองความต้องการของสมาชิก หากมีความจำเป็นต้องลดระยะเวลาการเรียกเก็บเงินกู้คืน ควรสอบถามสมาชิกเป็นครั้งคราว และชี้แจงให้สมาชิกทราบว่าการลดระยะเวลาจะทำให้สหกรณ์มีผลกระทบอย่างไร
3. เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอนุมัติและตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการจัดซื้อวัสดุ กรณีที่วงเงินจำนวนเกินกว่าหนึ่งแสนบาท ของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ คณะกรรมการ และผู้ปฏิบัติงานหลักการสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดความเหมาะสม ประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะสมาชิกที่อยู่ในสำนักงานใหญ่เท่านั้น ครั้งต่อไป ควรศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่ประจำในพื้นที่ส่วนภูมิภาค เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกในสำนักงานใหญ่
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด ทุกปี เพื่อจะได้มีการปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กานดา พูนลาภทวี. 2532. **สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและ
วิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545. **การวิเคราะห์เชิงสถิติด้วยโปรแกรม SPSS for Windows**.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2529. **การสหกรณ์ในประเทศไทย**. ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- _____. 2544. **การสหกรณ์ในประเทศไทย**. ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- กองแผนงานบุคคล. 2547. **รายงานข้อมูลประจำเดือน**. กรุงเทพฯ: ธนาคารออมสิน จำกัด.
กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ. 2543. **คู่มือการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- จรัส กาใหญ่. 2527. **สถิติ 1**. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- จุฑาทิพย์ ภักธาวาท. 2540. **การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
พิมพ์อักษร.
- เจริญ บำรุงวงศ์. 2540ก. **เอกสารการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์**.
กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. 2540ข. **สหกรณ์ออมทรัพย์จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: ชุมชน
สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2535. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประพันธ์ เสวदनันท์. 2541. **เศรษฐศาสตร์สหกรณ์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. 2547. **เอกสารประกอบการสอนวิชา ศส.517. วิเคราะห์หลักและปรัชญา
สหกรณ์**. เชียงใหม่: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นกร ภูรัตน์. 2545. **ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ
แม่ฮ่องสอน จำกัด**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พสุ สัตถาภรณ์. 2533. **การบริหารงานสหกรณ์**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮาส์.

- ไพโรจน์ ยวนกะเปา. 2533. **ความรู้และทัศนคติของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สิงห์บุรี**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วันเพ็ญ พัฒนา. 2540. **ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในชนบทต่อการฝึกอบรม: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี**. กรุงเทพฯ: ภาคนิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิวัฒน์ เมฆอรุณ. 2526. **สหกรณ์รูปอื่น**. กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยินดี เจ้าแก้ว. 2528. **พฤติกรรมความเห็นและความรู้ความเข้าใจของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด**. กรุงเทพฯ: ผลงานวิจัยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัตนา โพธิ์สุวรรณ. 2545. **เอกสารประกอบการสอนวิชา ศส.517. วิเคราะห์หลักและปรัชญาสหกรณ์**. เชียงใหม่: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุริยะ เจียมประชาชนารากร. 2526. **การส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ด้วยสหกรณ์ออมทรัพย์: เฉพาะกรณีบริษัทเรือด่วนกรุงเทพ จำกัด**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุมิตร ชัยเชตร. 2545. **ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรสาขาวิชาการตลาด คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุพจน์ บุญธรรม. 2542. **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรกรรมเพื่อหารายได้เสริม**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย. 2542. **พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2546. **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- International Co-operative Alliance (ICA). 1996. Co-operative Agenda 21 SKO Kundig, Geneva, Switzerland. อ้างถึงใน รัตนา โพธิ์สุวรรณ. 2545. **เอกสารประกอบการสอนวิชา ศส.517. วิเคราะห์หลักและปรัชญาสหกรณ์**. เชียงใหม่: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

Yamane, T. 1973. Statistics: An Introductory Analysis. Tokyo: Harper International. อ้างอิงใน
นำชัย ทนุผล. 2535. วิธีการเตรียมโครงการวิจัย. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของ
สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หรือเพิ่มเติมข้อความลงในช่องว่าง ตามข้อเท็จจริงของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพ () โสด () สมรส () หม้าย/หย่า
4. การศึกษา () ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี () ระดับปริญญาตรี
 () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
5. รายได้ต่อเดือน.....บาท
6. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ปี
7. บริการของสหกรณ์ที่ท่านเคยใช้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () ออมทรัพย์พิเศษ () กู้สามัญ
 () กู้ฉุกเฉิน () ได้รับทุนการศึกษา
 () อื่น ๆ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการดำเนินงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / เพื่อแสดงความคิดเห็นในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
ด้านเงินทุน 1. ปริมาณค่าหุ้นขั้นต่ำที่สหกรณ์กำหนดส่งในแต่ละเดือนมีความเหมาะสม 2. หากเงินเดือนเพิ่มขึ้น ควรมีการหักค่าหุ้นเพิ่มขึ้นมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ 3. ควรเพิ่มจำนวนหุ้นสะสมรายเดือนให้มากกว่าอัตราที่สหกรณ์กำหนดไว้ 4. ควรเพิ่มหุ้นสะสมนอกจากหุ้นที่สะสมในแต่ละเดือน 5. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสหกรณ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันเหมาะสมแล้ว 6. อัตราเงินเป็นผลที่สหกรณ์เฉลี่ยคืนให้กับท่านเหมาะสมแล้ว 7. เงินโบนัสที่จ่ายให้แก่คณะกรรมการเหมาะสมแล้ว 8. เงินเดือนที่จ่ายให้กับพนักงานสหกรณ์เหมาะสมแล้ว 9. สมาชิกควรมีส่วนร่วมในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ 10. สหกรณ์ออมทรัพย์จัดสรรเงินสาธารณะประโยชน์ในวงเงินที่เพียงพอ 11. สหกรณ์ส่งข่าวสารให้บริการรับฝากเงินแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง 12. วงเงินกู้สามัญที่สหกรณ์กำหนดเหมาะสมแล้ว 13. วงเงินกู้ฉุกเฉินที่สหกรณ์กำหนดเหมาะสมแล้ว 14. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สามัญที่สหกรณ์เรียกเก็บมีความเหมาะสมแล้ว					

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านสินเชื่อ 15. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เงินที่สหกรณ์เรียกเก็บมีความเหมาะสมแล้ว 16. ระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินกู้สามัญคืนมีความเหมาะสมแล้ว 17. ระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินกู้เงินคืนมีความเหมาะสมแล้ว					
ด้านวัสดุ 18. สมาชิกควรมีส่วนร่วมอนุมัติและตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการจัดซื้อวัสดุอย่างเต็มที่ 19. การจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดหาวัสดุในแต่ละส่วนงานมีความเหมาะสมแล้ว 20. วิธีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมแล้ว					
ด้านบุคลากร 21. การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการที่ผ่านมา มีความเหมาะสม เรียบร้อย สุจริตและยุติธรรม 22. คณะกรรมการที่ได้รับเลือกมีความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินงานสหกรณ์เป็นอย่างดี 23. คณะกรรมการที่ได้รับเลือกมีความรู้ในด้านการบริหารงานเป็นอย่างดี 24. คณะกรรมการอุทิศตนและเวลาเพื่องานสหกรณ์เป็นอย่างดี 25. คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการจัดการสหกรณ์เป็นอย่างดี					

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านบุคลากร					
26. คณะกรรมการมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
27. คณะกรรมการและพนักงานสหกรณ์มีความซื่อสัตย์ สุจริต					
28. พนักงานสหกรณ์ให้บริการสมาชิกและผู้มาติดต่ออย่างเป็นกันเอง					
29. พนักงานสหกรณ์ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินงานสหกรณ์เป็นอย่างดี					
30. พนักงานสหกรณ์มีความทุ่มเท และเสียสละให้กับสหกรณ์เป็นอย่างดี					

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค

1. ด้านเงินทุน

.....

2. ด้านสินเชื่อ.....

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์.....

4. ด้านบุคลากร.....

5. ด้านอื่น ๆ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านเงินทุน

2. ด้านสินเชื่อ.....

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์.....

4. ด้านบุคลากร.....

5. ด้านอื่น ๆ

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข.
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ สกุล	นายลิขิต กลิ่นธนม
วันเดือนปีเกิด	24 กรกฎาคม 2504
ภูมิลำเนา	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาลัยเกริก
ประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ. 2529 – 2540 ตำแหน่งบุคลากร ระดับ 4 - 7 ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ ปี พ.ศ. 2541-2547 ตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยธุรการงานบุคลากร ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ ปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่